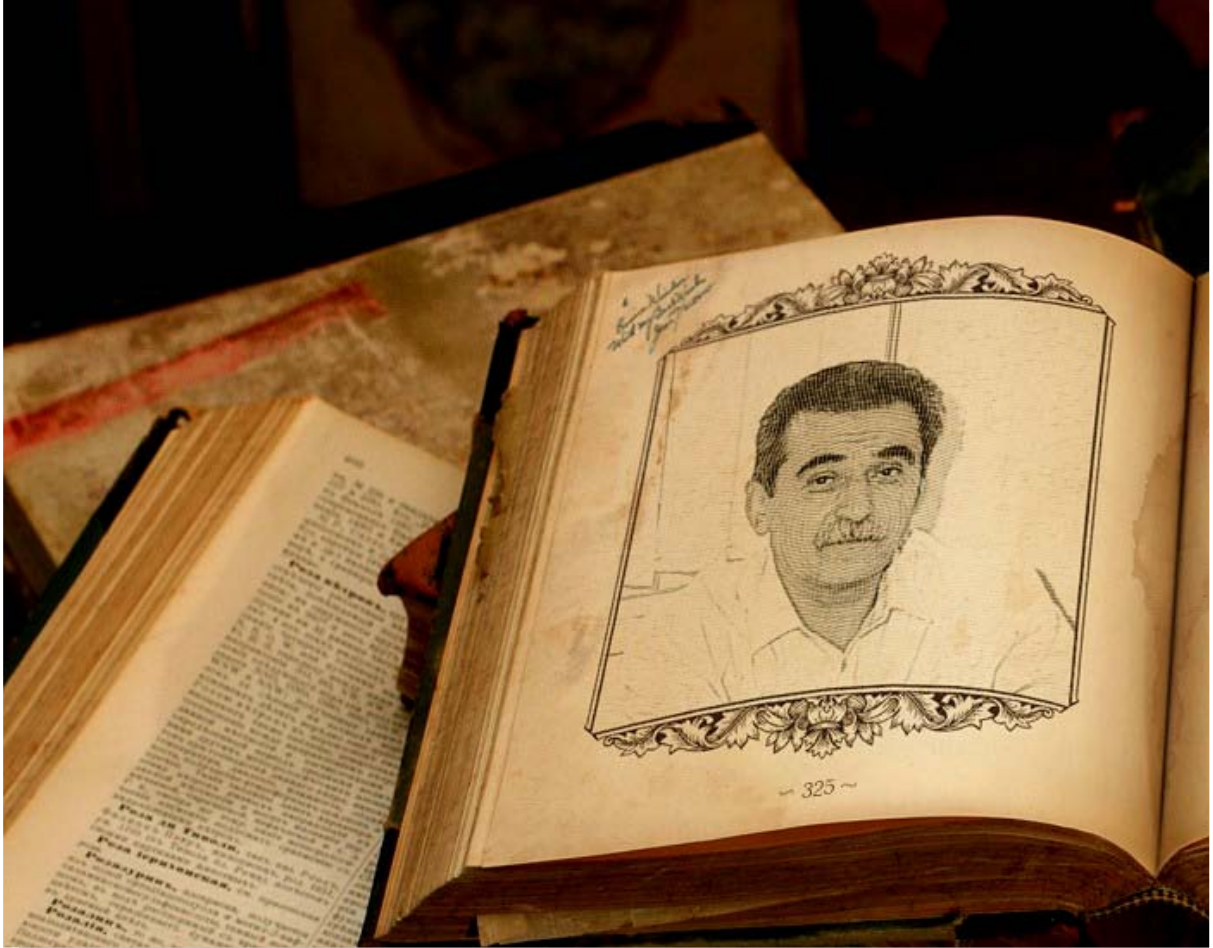

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI ÇALIŞMA RAPORU

Mart 2010-Mart 2011

TİHV 7. Dönem

22. Olağan Kurucular Kurulu

26 Mart 2011

TİHV Genel Merkezi Ankara

TİHV KURUCULARI

Vakfedenler (1990)

İHD Genel Merkezi

Akın Birdal

Alpaslan Berktaş

(17 Mart 1996 tarihinde istifa etmiştir)

Ata Soyer

Aziz Gürsoy

Bekir Doğanay

Doğan Taşdelen

İbrahim Emil Çelik Sandalcı

(12 Mart 1993 tarihinde kaybettik)

Ergin Atasü

(9 Mart 1998 tarihinde kaybettik)

Fevzi Bahattin Argun

Gencay Gürsoy

Haldun Özen

(5 Mayıs 2002 tarihinde kaybettik)

Halit Çelenk

Haşim Aydınçak

Hüsnü Öndül

İhsan Atar

(29 Ekim 2010 tarihinde kaybettik)

Lalezar Mürşitpınar

Leman Fırtına

Mahmut Tali Öngören

(13 Ekim 1999 tarihinde kaybettik)

Mehmet Selim Ölçer

Mehmet Vural

Murat Yetkin

Mustafa Ekmekçi

(21 Mayıs 1997 tarihinde kaybettik)

Muzaffer Erdost

Nart Bozkurt

Nevzat Helvacı

Nusret Fişek

(3 Kasım 1990 tarihinde kaybettik)

Okan Akhan

Ömer Faruk Yenigün

Şükran İrençin

Veli Devecioğlu

Veli Lök

Yavuz Önen

Zeki Tavşancıl

Kurucular Kurulu Tarafından Seçilen Kurucular

Şahika Yüksel

(12 Şubat 1991)

Sabri Dokuzoğuz

(17 Mart 1996)

Ümit Erkol

(29 Mart 1998)

Türkcen Baykal

(29 Mart 1998)

Şebnem Korur Fincancı

(29 Mart 1998)

Necdet İpekyüz

(29 Mart 1998)

Mustafa Çinkılıç

(29 Mart 1998)

Yusuf Alataş

(29 Mart 1998)

Günseli Kaya

(17 Ekim 1999)

Tanıl Bora

(17 Ekim 1999)

Sezai Berber

(17 Ekim 1999)

M. Sezgin Tanrıku

(17 Ekim 1999)

Cem Kaptanoğlu

(17 Ekim 1999)

Sedat Aslantaş

(17 Ekim 1999)

Yücel Sayman

(26 Mart 2000)

Lütfi Demirkapı

(26 Mart 2000)

Nadire Mater

(26 Mart 2000)

Mithat Sancar

(26 Mart 2000)

Gül Erdost

(26 Mart 2000)

Osman Baydemir

(25 Mart 2001)

Metin Bakkalcı

(25 Mart 2001)

Berna Arda

(25 Mart 2001)

Tahir Elçi

(25 Mart 2001)

Nihat Bulut

(25 Mart 2001)

İoanna Kuçuradi

(30 Mart 2002)

Sabih Ataç

(30 Mart 2002)

Önder Özkalıpcı

(30 Mart 2002)

Metin Aksoy

(30 Mart 2002)

Muhsin Bilal

(30 Mart 2002)

Hürriyet Şener

(04 Nisan 2004)

Turgut Tarhanlı

(04 Nisan 2004)

Necmi Erdoğan

(04 Nisan 2004)

Emirali Türkmen

(04 Nisan 2004)

Levent Kutlu

(04 Nisan 2004)

Coşkun Üsterci

(26 Mart 2005)

Mehmet Antmen

(26 Mart 2005)

Nejat Taştan

(26 Mart 2005)

Selahattin Demirtaş

(26 Mart 2005)

Ülkü Özen

(26 Mart 2005)

VAKIF ÇALIŞMA ORTAMI

Mart 2009-Mart 2012 Dönemi Asıl Yönetim Kurulu Üyeleri

Şebnem KORUR FİNCANCI (Başkan), Metin BAKKALCI (Genel Sekreter), Sabri DOKUZOĞUZ (Sayman), Okan AKHAN, Nart BOZKURT, Coşkun ÜSTERCİ, Hürriyet ŞENER, Muhsin BİLAL, Necdet İPEKYÜZ

Mart 2009-Mart 2012 Dönemi Yedek Yönetim Kurulu Üyeleri

Sevim SALİHOĞLU, Mehmet ANTMEN, Sabih ATAÇ, Sezgin TANRIKULU, Türkcan BAYKAL

Mart 2009-Mart 2012 Dönemi Asıl Vakıf Denetçileri

Mehmet VURAL, Mustafa ÇİNKİLİÇ, Nejat TAŞTAN

Mart 2009-Mart 2012 Dönemi Yedek Vakıf Denetçileri

Tanıl BORA, Haşim AYDINCAK

Genel Merkez

Melahat BÜYÜKTANIR, Hülya ARAS, Hürü ŞAHİN

Dokümantasyon Projesi

Yavuz GÜÇTÜRK

Tedavi ve Rehabilitasyon Projesi

Koordinatör: Metin BAKKALCI

Ayşe Rüya KARACAN EŞ

İşkence Önleme Seçmeli Protokolü Uygulama Projesi

Hülya ÜSTERCİ, Evren ÖZER, Sırrı Erdem TÜRKÖZÜ, Rosa ÖKTEM (17 Aralık 2010 tarihine kadar), Ümit Ünüvar (01 Eylül 2010 tarihinden itibaren)

Sığınmacı Projesi (VAN)

Elçin TÜRKDOĞAN, Soner ÇALIŞ (17 Ocak 2011 tarihine kadar), Velid KARABİYİK (24 Mayıs 2010 tarihine kadar), Cüneyt CANIŞ (31 Mart 2010 tarihine kadar), Muhammet YÜCEL (01 Haziran 2010 – 31 Ocak 2011 tarihleri arası), Onur VAROL (01 Nisan 2010 tarihinden itibaren), Alev ŞAHAR CANIŞ (25 Ocak 2011 tarihinden itibaren)

Ankara Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezi

Levent KUTLU, Handan TAZE

İstanbul Temsilciliği

Hürriyet ŞENER, Şükran İRENÇİN, , Servet ÇOLAK (30 Kasım 2010 tarihine kadar), Engin BODUR (30 Kasım 2010 tarihine kadar), Pervin Sevda BIKMAZ

İzmir Temsilciliği

Alp AYAN, Aytül UÇAR, Coşkun ÜSTERCİ, Mediha ÖZENMİŞ, Aysun KOÇ, Günseli KAYA (31 Aralık 2010 tarihine kadar)

Adana Temsilciliği

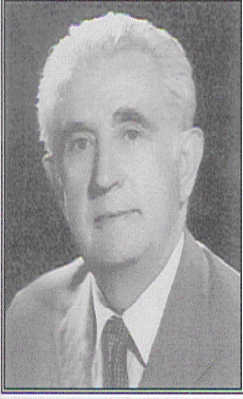
Alev ANTMEN, Yusuf DEMİRCİ, Mustafa DOĞDU (30 Temmuz 2010 tarihine kadar), Hıdır ÜNAL (01 Eylül 2010 tarihinden itibaren)

Diyarbakır Temsilciliği

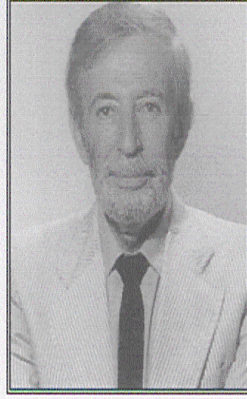
Nesrin ASLANTAŞ, Necdet İPEKYÜZ, Muhsin BİLAL (15 Ocak 2010 tarihine kadar), Nevim YAKUT GÜNAY (04 Ekim 2010 tarihine kadar)

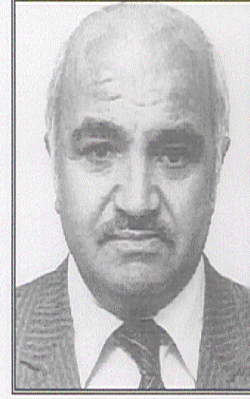
ARAMIZDAN AYRILAN KURUCULARIMIZI
SAYGI İLE ANIYORUZ.

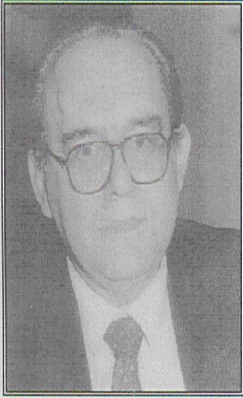
Nusret Fişek
1914 - 1990

Emil Galip Sandalcı
1922 - 1993

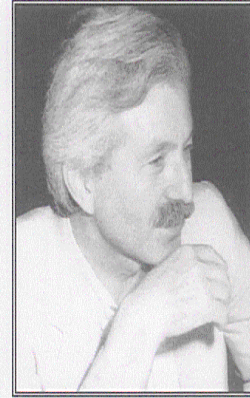
Mustafa Ekmekçi
1931 - 1997

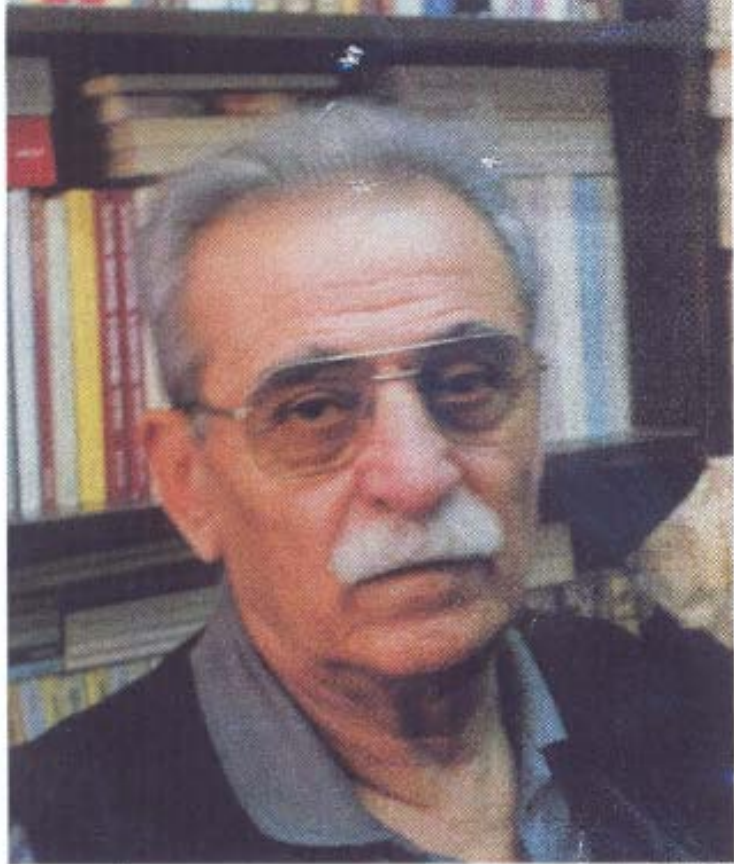
Ergin Atasü
1940 - 1998

Mahmut Tali Öngören
1931 - 1999

Haldun Özen
1933 - 2002

İHSAN ATAR
5.1.1929 - 29.10.2010

İÇİNDEKİLER

2010 YILINDA İNSAN HAKLARI VE TÜRKİYE	2
TEDAVİ VE REHABİLİTASYON MERKEZLERİ PROJESİ 2010 YILI DEĞERLENDİRMESİ	3
İŞKENCENİN ÖNLENMESİ ve İZLENMESİ PROJESİ	10
MÜLTECİ, SİĞINMACI VE ULUSLARARASI KORUNMAYA MUHTAÇ DİĞER KİŞİLERİN HAKLARININ ETKİN KORUMASI PROJESİ	12
DOKÜMANTASYON MERKEZİ	17
TEMSİLCİLİKLERİMİZİN DİĞER ÇALIŞMALARI	18
ULUSLARARASI İLİŞKİLER.....	26
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI 20.YIL ETKİNLİKLERİ.....	28
DİĞER ÇALIŞMALAR.....	29
YENİ BAŞLAYAN PROJELER	33
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI'NIN 28 MART 2010-25 MART 2011 TARİHLERİ ARASINDA YAPMIŞ OLDUĞU BASIN AÇIKLAMALARI	35

2010 YILINDA İNSAN HAKLARI VE TÜRKİYE

Şebnem Korur Fincancı

Geçen yıl Kurucular Kurulu toplantısından kısa bir süre sonra, Mısır'da resmî Adli Tıp Kurumu ve ülkedeki tüm tıp fakültelerinin adli tıp kürsülerinin öğretim üyelerine El Nadim, IRCT ve Türkiye İnsan Hakları Vakfı işbirliğiyle işkencenin belgelenmesi, kısa bir program da olsa İstanbul Protokolü ile ilgili eğitim vermek üzere gitmiştim. İskenderiye'de polis tarafından işkencede öldürüldüğü iddia edilen Khaled Said ile ilgili bir basın açıklamasına katılmak üzere Gazeteciler Sendikası'nın binasındaydık. Daha sonra bizleri arka kapılardan çıkardıklarında gördüğümüz tablo tüyler ürperticiydi. Binanın etrafı polisler ve askerler tarafından sarılmış, yalnız panzerler değil tankların da bina etrafındaki tüm sokak ağzlarına yerleştirilmiş; yüzlerce otobüsün içinin ve sokakların polis ve askerden geçilmediği bir abluka halinin yaratılmış olduğunu doğrudan gözlemiştik. Tahrir Meydanı'ndan aşağıda bir sokağa hızla ilerleyip arabalara bindik ve eğitim yapacağımız şehre gitmek için Kahire'yi ve o korkunç görüntüyü ardımızda bıraktık.

Kurucularımızla buluşup söyleşmekte oldukça eksik kaldığımız bu bir yılın sonuna doğru o gün bizim tanıklık ettiğimiz ve kısa süre için de olsa ardımızda bıraktığımız sandığımız Kahire ve tam da Tahrir Meydanı bambaşka görüntülerle bu kez hepimizin belleğinde yer edindi. Basın açıklaması yaptığımız işkence olgusunun da epeyce etkili olduğu bir örgütlenme süreci ile Mısır'da sıkıntılı ve yetersiz de olsa Mübarek'in diktatörlüğüne son vermeyi başardı Mısır halkları. Tunus, Cezayir, Bahreyn, Libya birbiri ardına halkların direnişi, mücadelesi ile farklı bir iklime bürünürken, egemenlerin işgalleri, top, tüfek ve uçakla halklarını yok etme girişimleri, ikiyüzlü politikaların bu işgal ve katliamları her zamanki gibi görmezden gelen tutumları ile çatışmalı bir dünyanın orta yerindeyiz.

Tahrir Meydanı'ndaki görüntüyü bir yıl bile geçmeden değiştirebilme becerisi gösterenlerin varlığında, Türkiye İnsan Hakları Vakfı gibi uzun yıllardır işkence mağdurlarına rehabilitasyon hizmeti veren, hukukî destek sunan ve insan hakları ihlallerine karşı mücadele eden El Nadim'in de önemli bir katkısı olduğunu yakından biliyorum. Türkiye İnsan Hakları Vakfı da geçen yıl gerçekleşen pek çok 20. Yıl etkinliğinin de gösterdiği gibi bu topraklarda insan hakları ihlallerinin görünür kılınmasında, insan haklarına dair yaşanan olumlu gelişmelerin tamamında kurucuları, çalışanları ve gönüllüleriyle birlikte önemli bir rol oynamıştır. İnsan hakları mücadelesinin orta yerinde olanların dünyanın her yerinde yargulamalar, tutuklamalar, cezaevleri ve elbette ölümle karşılaşmaları da bu etkin rolle doğrudan ilişkilidir.

Baskıları, tehditleri alt edebilmenin önemli araçlarından biri hak ihlallerini daha açıklıkla görünür kılabilmek, sesimizi daha güçlü duyurabilmektir. Sesimizin güçlü çıkması için de daha çok sese ve dayanışmaya ihtiyaç vardır. Olanaklarımızı, olanaksızlıklarımızı, yaptıklarımızı ve yapamadıklarımızı paylaşarak, önümüzdeki günlerde eksik bıraktıklarımızı birlikte tamamlayabilmek dileği, emeğini ve yüreğini katanlara şükran duygularıyla...

TEDAVİ VE REHABİLİTASYON MERKEZLERİ PROJESİ 2010 YILI DEĞERLENDİRMESİ

Çalışma raporunun ilgili bölümünde de yer verildiği gibi, TİHV'in kuruluşunun 20. yılı olması nedeniyle, 2010 yılında bir yandan vakıf çalışmalarının gözden geçirilmesi imkânı yaratılmış öte yandan da her türlü eksikliğine karşın, vakıf çalışmalarının geniş bir kesimle paylaşılma şansı yakalanmıştır.

Tedavi ve rehabilitasyon merkezleri projesi kapsamında, bugüne kadarki çalışmalar sürdürülmüştür. Bunun yanı sıra projenin geleceği açısından da yol gösterici olan altta yer verilen 2009 ve 2010 yılları için altyapısı hazırlanan yeni çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

a) Merkezlerimizin bulunmadığı ve ağır işkence ve insan hakları ihlallerinin yaşandığı bölgelere yönelik olarak, 2009 yılında başlatılan “Gezici Sağlık Ekibi” programı 2010 yılında da sürdürülmüştür.

Dört kişiden oluşan “Gezici Sağlık Ekibi” 15-18 Mayıs 2010 tarihlerinde Yüksekova ve Hakkâri’yi kapsayan bir gezi gerçekleştirmiştir. Bu gezi sırasında Yüksekova’da 7, Hakkâri’de ise 6 kişi olmak üzere toplam 13 mağdurun tıbbî değerlendirilmesi yapılmıştır. Ayrıca gezi programı kapsamında demokratik kitle örgütleri ve belediye başkanıyla toplantı yapılmıştır. Hem Hakkâri’de hem de Yüksekova’da işkencenin belgelenmesi ve muayenede çalışan doktorlarla tanışılmış; TİHV tanıtılmıştır. TİHV yayınları, özellikle de İstanbul Protokolü konusunda bilgiler verilmiştir.

Terörle Mücadele Kanunu’nun mağduru olarak tanımlanan çocuklarla ilgili yapılan yasal düzenleme sonrası, tutuklu olup bırakılan çocukların başvurularını almak ve gerekli desteği sunmak üzere 18 Ağustos 2010’da Batman İli’ne iki kişilik bir ekiple ziyarette bulunulmuştur. Batman Tabip Odası, Batman SES ve Batman İHD şubelerinin katılımıyla ailelerle ve çocuklarla toplantı yapılmıştır. Bu programda ise 5 başvuru tedavi projesi kapsamına alınmıştır.

Bunların yanı sıra, 9 Ekim 2010’da Van İli’nde İHD’nin bölgeden (13 il) seçilmiş yeni yöneticileriyle yapılan çalışmada, TİHV’in “Gezici Sağlık Ekibi”nin çalışmaları paylaşılmış ve bir hazırlık ziyareti gerçekleştirilmiştir.

Sonuç olarak iki programda beş tedavi ve rehabilitasyon merkezlerimize ulaşma imkanı olmayan toplam 19 işkence gören başvuru tedavi programına alınmıştır.

Özel olarak bu çalışmaların da gösterdiği gibi özel olarak Van İli’nde de TİHV’in bir tedavi ve rehabilitasyon merkezi ya da en azından bir temsilcilik açılması önümüzdeki dönemin öncelikli bir gündemi olmak durumundadır.

Bu çalışmaların sonuçları, özel olarak son dönem gelişmeleri de göz önüne alındığında “Gezici Sağlık Ekibi” çalışmasının daha da yaygınlaştırılmasının önemli bir ihtiyaç olduğu görülmüştür.

b) Uzun bir aradan sonra (2002-2003 dönemi) rehabilitasyon projesi kapsamında sınırlı da olsa sosyal ve hukuksal destek hizmeti verme imkanının yaratılmasının bir sonucu olarak tedavi ve rehabilitasyon çalışmalarında, son derece önemli olan multidisipliner ve bütüncül yaklaşımın önemi bir kez daha görülmüştür.

2009 ve 2010 yılında öngörüldüğü gibi 10 yetişkin başvuru programa alınmıştır. Bu başvuruların iç mimarî, piyano, İngilizce ve öğrenci seçme sınavına hazırlık kurslarına katılımları sağlanmıştır.

2009 ve 2010 yılında toplam 10 çocuk başvurunun sosyal destek programına alınması öngörülmesine karşın büyük bir ihtiyaç söz konusu olduğu için, her temsilciliğin kendi başvuruları içerisinde, kriterler çerçevesinde seçtiği 55 çocuk başvuru kapsama alınmıştır. Bu çocukların özellikle kurslara devam etmeleri, okulları için gerekli eğitim malzemelerinin temini başta olmak üzere eğitimlerine destek sağlanmıştır.

Projede öngörülenin üstünde çocuğun programa alınmasının bir nedeni toplam başvuru içinde çocuk sayısının yüksekliğidir (2010 yılındaki toplam 363 başvurunun 51'i çocuk başvurdur). Bu oranın yüksekliğinin önemli bir nedeni ise, son dönemde Türkiye'nin gündeminde özel bir yeri olan çocuklara yönelik baskılarla açıklanabilir. Türkiye'nin içinde bulunduğu durum da göz önüne alınarak TİHV olarak çocuklara yönelik çalışmalara özellikle özen gösterilmiştir. Önümüzdeki dönem için de bu konuda daha yoğun çalışmak gerekmektedir.

Programa alınan tüm başvurular tedavi ekibimizce izlenmektedir.

Tedavi ve rehabilitasyon programının bütünlüğü içinde gerçekleştirilen bu çalışmaların da sonucu programa alınan başvurularımızın tedavi süreçlerindeki olumlu gelişim, başvurulardan alınan geri bildirimler sosyal destek programların yararını bir kez göstermiştir.

c) TİHV bünyesindeki sosyal destek programının kuvvetlendirilmesi amacı ile 2009 yılında İsveç Kızılhaç merkezi ile özel bir program başlatılmıştır. Bu kapsamda İsveç Kızılhaç ile birlikte 2010 yılında önümüzdeki 3 yılı kapsayacak "Sosyal çalışmalar" ile ilgili bir eğitim programı hazırlığı için özel bir çalışma yapılmıştır. Bu çerçevede bu eğitimlerin 2011 yılında başlatılması kararlaştırılmıştır.

d) Sosyal destek çalışmalarının yanı sıra yine uzun bir aradan sonra (2002-2003 dönemi) rehabilitasyon projesi kapsamında hukuksal destek hizmeti verme imkanı yaratılmıştır. Çalışma raporunun ilgili bölümünde yer verildiği gibi, 14 Aralık 2010 tarihinde tamamlanmış olan "İşkencenin Önlenmesi Projesi"nin yanı sıra doğrudan tedavi ve rehabilitasyon projesi kapsamında da 2010 yılındaki başvurularımız arasından seçilen beş başvuru hukuksal destek programına alınmıştır.

Bu etkinliğin amacı; işkence mağduru ve yakınlarına hukuksal destek verilerek maruz kaldıkları muameleler nedeniyle adlî mekanizmanın etkin bir şekilde işletilmesi ve sorumluların cezalandırılmasının sağlanmasıdır.

Çünkü tıbben iyilik hali, kişinin biyo-psiko-sosyal bütünlüğünün korunması halidir. Tıbbî destek sonucunda işkence gören kişilerin fiziksel ve ruhsal açıdan tedavi ve rehabilitasyonları sağlansa bile, işkence faillerinin cezalandırılmadığı durumlarda, mağdurların adalet duyguları onarılamadığından tam bir iyilik haline ulaşılması mümkün olamamaktadır.

Bu çalışmada özel olarak Çağdaş Hukukçular Derneği'nin katkısına özel olarak yer verilmelidir.

e) Uzun bir süredir Türkiye’de İşkencenin Epidemiyolojisi (sıklığı, yaygınlığı, gelişim seyri, nedenleri vb.) konusunda bilimsel çalışmaların bulunmaması eksikliği hissedilmekteydi. İki yıllık bir çalışmanın sonunda 2010 yılında tamamlanmış olan “Türkiye’de İşkencenin Epidemiyolojisi” çalışması bu alanda bir ilk niteliğine sahiptir. Yayın haline getirilen bu çalışmada sınırlı da olsa, sonra yapılacak farklı çalışmalara kaynak oluşturabilecek bir epidemiyolojik veri sağlanmıştır.

f) 2010 yılında bir uzman tarafından gerçekleştirilen ve rapor haline getirilen “Tedavi Projesi Dış Değerlendirme Raporu” bir yandan çalışmalarımız açısından nesnel bir değerlendirme yapma imkânı verirken, öte yandan da gelecek çalışmalarımız için değerli bir katkı sunmuştur.

g) Alttaki bölümlerde de detayları görüleceği gibi, olumlu yanları baskın olan “İşkence Görenlere Yönelik Tedavi ve Rehabilitasyon” çalışmalarının uzunca bir süredir öngörülen 2011 ve 2012 yıllarına yönelik finansman sorunu ise, 2010 yılının en önemli sorun alanını oluşturmuştur. Bir önceki kurucular kurulunda da paylaşıldığı gibi, öngörülen bu sorun, esas olarak, Avrupa Komisyonu prosedürü gereği, yürütülmekte olan bir proje olduğu koşullarda aynı başlıkta yeni bir proje yapılmasının olanaksızlığıyla ilgilidir. Bu prosedür gereği 2010 yılında, projemiz sürdüğü için, Avrupa Komisyonu’na başvuru yapılamamıştır. Bunun anlamı Avrupa Komisyonu tarafından, muhtemelen yenisinin 2012 yılında açıklanacağı proje çağrısında, eğer projemiz kabul edilirse, yeni fonun 2012 sonunda elde edileceğidir. Tedavi projesinin önemli bir bölümünü karşılamakta olan Avrupa Komisyonu katkısının 2011’de ve 2012’de nasıl telafi edileceği, uzunca bir süredir çaba göstermemize karşın, büyük bir sorundur.

Özel Başlıklar Altında 2010 Yılı Değerlendirmesi

TİHV tedavi merkezlerine 2010 yılında yapılan 363 başvurumuza ilişkin tablo:

<i>Adana</i>	87
<i>Ankara</i>	31
<i>Diyarbakır</i>	101
<i>İstanbul</i>	102
<i>İzmir</i>	42
Toplam	363

Kadın	107
Erkek	256
Toplam	363

2010 yılı içinde işkence görenler	163
Çocuk	51
Adli sebeplerle	52
Siyasi sebeplerle	311
5 il projesi kapsamın alınanlar	57
Başvuru yakını	19

a) 2010 yılı için öngörülen toplam 350 başvuruya yakın olarak, 2010 yılında toplam başvuru sayısı 363 olarak gerçekleşmiştir (başvuru sayıları 2009 yılında 459, 2008 yılında 425, 2007’de 452 ve 2006’da ise 337’ydi).

b) Başvurularımızın merkezlere göre dağılımında ilk göze çarpan Diyarbakır merkez başvuru sayısının 2009 yılında 51’ken 2010 yılında 101’e yükselmesidir. Bu artışın öncelikli nedenleri olarak, Diyarbakır ve yakın bölgesinde, özel olarak 2009 yılından sonra yoğunlaşan insan hakları ihlalleri; yine bu kapsamda özellikle çocuklara yönelik baskılar; gezici sağlık ekibi

çalışmalarının yararı ve Diyarbakır merkezimizin koordinatörlüğünde yürütülen “Toplumsal Travmayla Başetme Programı” hazırlıkları ifade edilebilir.

c) 2010 yılı içinde aynı yıl içinde işkence gören başvuru sayısı 163'dür (% 45). 2009 yılında aynı yıl içinde işkence gören başvuru sayısı 259 (% 56,4), 2008 yılında 269 (% 63), 2007 yılında 320 (%70), 2006 yılında ise 222'ydi (% 65). Aynı yıl içinde işkence gören başvuru oranında nispi bir azalmayla ilgili olarak ilk gözlem olarak, özellikle ülkenin batı yakasındaki toplumsal olaylardaki azalma söylenebilir.

d) 2009 yılında da olduğu gibi, 2010 yılında da çocuk başvurunun yüksekliği esas olarak çocuklara yönelik ağır baskılarla açıklanabilir.

e) Başvurularımızın doğum yerlerine göre dağılımda, yine Güneydoğu (%36) ve Doğu Anadolu (%21) doğumlular önemli bir oranı oluşturmaktadır.

f) Başvurularımızın 52'si (% 14,3) adli sebeplerle işkence görerek başvuruda bulunmuştur. Bu oran da bu kesime yönelik çalışmalarını daha da yoğunlaştırmak gerektiğini göstermektedir.

g) 16 başvurumuz Türkiye vatandaşı olmayıp, ülkeleri şöyledir: 9 İran, 3 Sudan, 2 Irak, 1 Suriye ve 1 Gürcistan'dır.

h) 2010 yılı başvurularımızın 184'ü (% 50,9) tedavi süreci tam/kısmen iyileşme ile tamamlanmış olup, 114'ünün (% 31,4) tedavisi 2011 yılında sürdürülmektedir. 65'inin (% 17,9) ise çeşitli nedenlere tedavi süreci yarım kalmıştır. Tedavi sürecinin yarım kalma oranında geçmiş yıllara göre nispi bir azalma söz konusudur (2009 yılında % 20,4 idi).

i) 2010 yılındaki işkence gören başvurularımıza, (işkence gören yakını 19 başvurunun dışındaki 344 başvurunun) gerçekleşen işkence uygulamalarında işkence uygulanan yerler arasında emniyet merkezleri (174 başvuru- % 50,4) ve resmi gözaltı yerleri olarak bilinen yerler dışı yerlerin (açık alan, araç içi vb.) (83- % 24,1) yüksekliği önem arz etmektedir.

	<i>Başvuru sayısı</i>	<i>Oran %</i>
Emniyet Müdürlükleri	174	% 50.4
Açık alan/araç içi	83	% 24.1
Polis Karakolu	53	% 15.4
Jandarma Karakolu/Komutanlığı	19	% 5.5
Diğer	15	% 4.4
Toplam	411	% 100.0

2010 Yılında Tedavi ve Rehabilitasyon Projesi Kapsamında Tedavi ve Rehabilitasyon Çalışmaları Dışındaki Çalışmalar

Eğitim-Bilimsel Çalışmalar

a) *Psikolog ve psikiyatristlere yönelik İstanbul Protokolü eğitimleri:*

Geçmiş dönem eğitimlerinde ortaklaşa tespit edilen bir ihtiyacı karşılamak üzere psikolog ve psikiyatristlere yönelik 2 günlük İstanbul Protokolü eğitimleri 6-7 Kasım 2010 tarihlerinde, 3 ilde gerçekleşmiş ve toplam 37 katılımcı İstanbul Protokolü eğitimi almıştır.

Ankara (8 katılımcı ve 5 eğitici) ve İzmir'de (8 katılımcı ve 4 eğitici) Türkiye Psikiyatri Derneği'yle birlikte psikiyatri uzman ve asistanlarına yönelik eğitim, İstanbul'da (21 katılımcı

ve 4 eğitici) ise Türk Psikologlar Derneği Travma Birimi'yle psikologlara yönelik eğitimler gerçekleştirilmiştir.

Eğitim süresince ve sonunda verilen geri bildirimlerde eğitimin çok yararlı olduğu bildirilmiş; katılımcılarda motivasyon ve bilgi artışı görülmüştür. Katılımcılar hem İstanbul Protokolü'nün psikologlara yönelik eğitim modülünün düzenlenmesinde hem de TİHV'in çalışmalarında gönüllü destek vermek istediklerini ve çalışmalar yürütülmesini talep etmişlerdir.

Bu eğitimler ile psikolog ve psikiyatristlerin meslekî niteliklerini arttırılmasına katkıda bulunulmuştur. Yanı sıra TİHV'in gönüllü ağı ve ilgili uzmanlık dernekleriyle ilişkiler zenginleşmiştir.

b) Bu zenginliğin de katkısıyla 2010 yılında ayrıca Türkiye'de;

- 1-3 Ekim 2010 tarihinde İstanbul'da İstanbul Tabip Odası ve Adli Tıp Uzmanları Derneği ile birlikte 20 hekime İstanbul Protokolü eğitimi;
- 9 Ekim 2010 tarihinde İstanbul'da İnsan Hakları Derneği üyesi 18 kişiye İstanbul Protokolü eğitimi;

Yurtdışında ise başta Şebnem Korur Fincancı olmak üzere, Ufuk Sezgin ve Kerem Altıparmak arkadaşlarımız tarafından;

- 9-11 Nisan 2010 tarihinde Sırbistan'da İstanbul protokolü eğitimi;
- 18-22 Haziran 2010 tarihinde Mısır'da İstanbul protokolü eğitimi;
- 3-14 Ağustos 2010 tarihinde Filipinler'de İstanbul protokolü eğitimi;
- 11-12 Kasım 2010 tarihinde İstanbul'da Moldavya ve Transdinyester Adli Tıp Enstitüleri üyelerine İstanbul Protokolü eğitimi verilmiştir.

Bu çerçevede 14-17 Ekim 2010 tarihindeki Adli Bilimler Kongresi'nde Ümit Ünivar arkadaşımızın, adli tıp raporlarının İstanbul Protokolü çerçevesinde değerlendirilmesi konusundaki çalışması nedeniyle ödül kazandığını paylaşmak isteriz.

c) 2010 yılında da BMMYK Türkiye Temsilciliği çalışanlarına süpervizyon hizmeti sunulması sürdürülmüştür.

d) Raporun ilgili bölümlerinde yer verildiği gibi, 18-19 Aralık 2010 tarihinde Diyarbakır'da "Sürmekte Olan Toplumsal Travmalarla Başetmeye Yönelik Yol Gösterici Rehber Hazırlık Toplantısı" gerçekleştirilmiş, yurtdışından sekiz öğrenci staj programına alınmıştır.

Bilimsel Araştırmalar

a. "Türkiye'de İşkencenin Epidemiyolojisi" çalışması:

Kötü muamele ve işkencenin niceliksel olarak saptanması ve zaman içinde gösterdiği değişimleri değerlendirmek amacıyla gündeme alınan iki yıllık bu çalışma 2010 sonunda tamamlanmıştır.

➤ Melek Göregenli'nin koordinatörlüğü altında gerçekleştirilen bu çalışmada öncelikle çalışmanın gerek içerik gerekse zamanlama açısından kapsamı tanımlanmıştır. Buna göre, "işkence"nin kavramsal sınırları, olgunun hangi mekânlarla sınırlı olarak inceleneceği, hangi zaman dilimini kapsayacağı kararlaştırılmıştır. Bu doğrultuda Türkiye'de işkence olgusu

açısından bir kırılma dönemi olduğu düşünülerek 1980 sonrası dönemin kapsanması uygun görülmüştür. Bu dönem içinde, genel olarak arşiv çalışmasına dayalı veri ve bilgi toplanması kararlaştırılmıştır.

- Veri kaynakları, başta TİHV olmak üzere insan hakları örgütlerinin arşivleri; 1980'den başlayarak medya arşivleri; hukuk alanında yapılan değişiklikleri ve mevzuatı saptamak amacıyla hukuksal veriler ve yayınlanmış işkenceyi kavramsal düzeyde ele alan ve mağdur deneyimlerini aktaran kitap, makale vb. akademik arşiv, olarak belirlenmiştir.
- Bu çalışmaları yapmak üzere çalışma grupları oluşturulmuş ve her grup kendi içinde çalışmalarını gerçekleştirmiştir.
- Arşiv niteliğindeki bu çalışma kapsamında 1980-1990 arası için gazete taraması, 1988-1990 arası için ise İHD ve TİHV raporları taranmıştır.
- Bu veriler, zamansal dönemler açısından karşılaştırmalı olarak analiz edilmiştir.

Çalışma kitap olarak yayınlanmıştır.

b. "Türkiye'de işkencenin 18 yıllık eğilimi" çalışması:

Yine iki yıllık bu çalışmada TİHV'in bugüne kadar ki başvurularının kayıtlarına dayalı olarak işkencenin yıllara göre değişim özelliklerinin analiz edilmesi hedeflenmiştir.

Bilindiği gibi bugüne kadar tüm başvurulara ilişkin veriler tedavi ve rehabilitasyon merkezi çalışanlarının ortak olarak geliştirdiği formlar kullanılarak, her yılın sonunda sayısal hale getirilmiştir. Tedavi ve Rehabilitasyon Merkezleri'nin yıllık çalışmaları toplanan bu sayısal veriler kullanılarak yıllık raporlar halinde kamuoyuna sunulmuştur. Her yıl değişik alanlardaki gelişmeler (hukuk, sağlık, vs.) ve merkez çalışmalarının gereksinimleri doğrultusunda kullanılan formlar gözden geçirilerek yeniden düzenlenmiştir. Bu yüzden 1990 yılı ile 2009 yılı arasında sayısal hale getirilen veriler arasında büyük farklılıklar oluşmuştur.

İlk yıldan itibaren kullanılan formlar ve sayısal verilerin oluşturma biçimleri değerlendirildiğinde 1990 ile 1994 yılları arasındaki veri tabanlarının daha sonraki yıllarla birleştirilemeyeceği görüldüğü için, bu çalışmada 1995-2009 yılları arasında TİHV'e işkence gördükleri için başvuran 10.656 kişiden verileri değerlendirmeye alınan 9.849 kişinin verileri ortak bir veri tabanında toplanmıştır.

1995 yılında kullanılan formda 46 başlık varken, 2003 yılından sonra kullanılan formda 155 başlık yer almaktadır. Bunlardan birleştirilmesi mümkün ve gerekli olanlar seçilerek yeni bir form oluşturulmuştur. Bu veri tabanında her kişiye ait 28 ayrı başlık yer almaktadır. Bu birleştirme sırasında, daha sonraki yıllarda ayrıntılandığımız birçok veri yeniden gruplanarak genelleştirilmiştir. Bu yüzden verilerin büyük kısmının özelliği değişmiştir. Bunlara karşın, bu çalışma ile 1995-2009 yılları arasında işkence ile ilgili birçok başlığı içerdiği için hem vakıf çalışmalarının karşılaştırmalı olarak değerlendirilebilmesi ve düzenlenmesi hem de isteyen kişilerin araştırmaları için önemli bir kaynak sağlayacağına inanıyoruz.

Bu haliyle bile oldukça değerli olan bu çalışmanın sürdürülmesinin ve genişletilmesinin gerekliliği ortadadır. Bunun için başvuru dosyalarının (geçmiş yıllardaki veritabanlarının değil) taranarak son yıllarda kullanılan formun doldurulması ve yeni bir veritabanı oluşturulmasında kullanabileceğimiz daha çok bilgiyi üretebilmemize olanak sağlayacaktır. Böylece 1995 öncesi veriler de diğerleri ile karşılaştırılabilecek şekilde birleştirilmiş olacaktır.

1990 yılından 2010 sonuna kadar başvuran kişilerin sayısının 12.450 olduğu göz önüne alındığında bunun oldukça fazla işgücü ve zamana ihtiyaç olduğu açıktır.

c. 2003 yılında başlayan “Yaşam Kalitesinin Ölçülmesi” çalışması, özellikle bir arkadaşımızın tez konusuna dönüşmesinin de katkısıyla gecikmekle de olsa İzmir Tedavi Merkezi bünyesinde 2007 yılında tamamlanmıştır.

İşkence görenlerin aldıkları hizmet kalitesi ve yeterliliğinin değerlendirilmesini amaçlayan bu çalışmanın tüm merkezlerimizde uygulanması bir hayli gecikmeli ve eksikli de olsa 2010 yılı içinde başlanabilmektedir.

Alternatif Adli Tıp Raporlama Çalışmaları

Rapor ve alternatif adli tıp rapor çalışmaları 2010 yılında da sürdürülmüştür.

2010 yılında tedavi ve rehabilitasyon merkezlerimizce toplam 36 başvuru için alternatif adli tıp raporu/epikriz hazırlanmıştır. Kendi istekleri sonucu bunlardan yirmisine Türkiye’de sürmekte olan davaları ya da yeni dava açmak istedikleri için (on dokuzun davası sürüyor, biri için görevsizlik kararı verildi); üçüne Avrupa İnsan hakları Mahkemesine başvurmak istedikleri için, dokuzuna sığınmacı olmak istedikleri için (ikisinin başvurusu kabul edilmiş); birisine engelli hakkından yararlanmak istediği için; diğer bir başvuruya ise yurtdışı yasağının kaldırılması için (yurtdışı yasağı kalkmış) alternatif adli tıp raporu/epikriz hazırlanmıştır. İki başvuru ise bu belgeleri kendilerinde tutmaktadır.

Bilindiği gibi, tarafımızdan hazırlanan Alternatif Adli Tıp Raporlarımız, özellikle Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM) tarafından hürmet edilmektedir. Bu çerçevede AİHM işkenceyi düzenleyen 3. madde ile ilgili Türkiye aleyhine 2010 yılı içinde toplam 21 karar vermiş, bunların üçünde tarafımızdan hazırlanan Alternatif Adli Tıp Raporlarına doğrudan atıf yapılmıştır.

Yayın Faaliyeti

- 2009 yılı Tedavi Merkezleri Türkçe Raporu ve İngilizce Raporu 2010 yılı içinde basılmıştır. 2010 Tedavi raporlarının ise basım hazırlıkları başlamıştır.

- 2008 yılı başında yayına hazırlanıp Türkçe olarak basılan “işkence ile ilgili tıbbî atlas”ın - *İşkence Atlası*’nın- İngilizce basımı 2010 yılında gerçekleştirilmiştir.

- *Türkiye’de İşkencenin Epidemiyolojisi* kitabı 2010 yılı sonunda basılmıştır.

- 2010 yılı sonunda ayrıca tedavi projesi kapsamında izlenen işkence davaları ile ilgili bir “vaka raporu” basılmıştır.

İŞKENCENİN ÖNLENMESİ ve İZLENMESİ PROJESİ

15 Aralık 2008 tarihi itibarıyla başlatılan iki yıllık işkencenin önlenmesine yönelik proje 14 Aralık 2010 tarihi itibarı sonlanmıştır. Bu proje ile işkence görenlere yönelik hukuksal desteğin kuvvetlendirilmesi yanı sıra işkenceye karşı mücadelenin güçlendirilmesi hedeflenmekteydi.

Proje kapsamında gerçekleştirilen faaliyetler şunlardır:

1. İşkence gören 30 kişiye hukuksal destek sağlanması:

Bugüne kadar 33 mağduru kapsayan 20 dosya, bu proje çerçevesinde hukuksal destek programına alınmıştır. Bu projenin de katkısı ile ayrıca beş işkence görenin davaları da üstlenilmiştir.

20 dosya doğrudan projede yer alan avukatların yanı sıra 20 gönüllü avukat tarafından izlenmiştir.

2. Avukatlar arasındaki koordinasyonu kuvvetlendirmek:

Yukarıda yer verilen dosyaları izleyen avukatlar başta olmak üzere çeşitli illerden avukatlar arasında etkin bir koordinasyon oluşturulmuştur.

İlk koordinasyon toplantısı 4 Temmuz 2009 tarihinde İzmir’de, İstanbul, Ankara, Antakya, Antalya, Fethiye, Van, Lice, Diyarbakır ve İzmir’den 20 avukatın katılımıyla gerçekleştirildi. Bu toplantıda çalışma ilkeleri, raporlama biçimine karar verilmiştir. Bu çerçevede bir raporlama formatı oluşturulmuştur.

İzmir’de yapılmış olan toplantıya Adana’dan katılımcı olmaması ve iletişim sorunları olması nedeniyle, Adana’da 13 Şubat 2010 tarihinde bir toplantı gerçekleştirildi. Bu toplantıya 13 avukat, 7 kurum temsilcisi katıldı.

İkinci koordinasyon toplantısı 3 Nisan 2010 tarihinde Diyarbakır’da, üçüncüsü ise 17 katılımcı ile 14-15 Ağustos 2010 tarihinde İzmir’de gerçekleştirilmiştir.

Proje bitiminden sonra da oluşturulmuş avukatlar ağının sürdürülmesi amaçlanmaktadır.

3. Avukatlara yönelik eğitim:

Proje içerisinde de yer alan “avukatlar eğitim”lerin ilki 9-11 Nisan 2010 tarihinde 15 katılımcı ile Adana’da, 21-23 Mayıs 2010 tarihinde 14 katılımcı ile Mersin’de gerçekleştirilmiştir.

Bir süredir işkence konusunda avukat ağının etkinleştirilmesi ihtiyacı duyulan Güney Anadolu’da gerçekleştirilen bu eğitimlerin önümüzdeki dönem açısından yararlı olacağına inanılmaktadır.

4. İşkencenin etkin soruşturulması ve dokümantasyonu konusunda avukatlara yönelik akış şemasının hazırlanması:

İstanbul Protokolü uluslararası eğitimleri sırasında bir eğitim materyali olarak hazırlanan akış şeması revize edilerek basıldı. Özellikle avukatlara yaygın dağıtımını sağlandı.

5. Hukuksal destek programına alınan başvurularımıza ilişkin vaka raporu hazırlanması:

Planlandığı gibi bu raporun da 2010 sonunda hazırlanarak basılmıştır.

6. İşkencenin önlenmesine yönelik yasal mevzuat ve uygulamadaki yetersizliklere ilişkin değerlendirme raporu hazırlanması:

Bu değerlendirme raporu da planlandığı gibi 2010 sonunda hazırlanarak basılmıştır.

7. Sonuç olarak işkence görenlerin tedavi ve rehabilitasyon merkezlerimize başvurularının arttırılması:

Proje çerçevesinde hukuksal destek programına alınan 33 mağdurdan 20'si kendi istekleriyle tedavi ve rehabilitasyon programına alınmıştır.

8. Kamuoyu oluşturma ve 'lobi' faaliyetleri:

- Haklarımız broşürünün basılması; Broşür “işkence nedir?”, vakfın tedavi ve rehabilitasyon ve hukuksal yardım servisleri tanıtımı, kişilerin gözaltına alınmaları ve işkence ve diğer kötü muamele biçimlerinden birine maruz kalmaları halinde hakları ve başvuru mekanizmalarının açıklanmasını içermektedir. Proje kapsamındaki yayınların da bu alanda katkı sunması beklenmektedir.

- Beş merkezimin bulunduğu illerde 26 Haziran 2010 İşkence Görenlerle Dayanışma Günü etkinlikleri bu proje kapsamında gerçekleştirdi. İşkence gören kişilere çeşitli kurumlarla birlikte özel ziyaretler gerçekleştirildi. İşkence ile ilgili çeşitli basın açıklamaları yapıldı.

MÜLTECİ, SİĞINMACI VE ULUSLARARASI KORUNMAYA MUHTAÇ DİĞER KİŞİLERİN HAKLARININ ETKİN KORUMASI PROJESİ

Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nın İHD Genel Merkezi ortaklığıyla başlattığı ve Avrupa Birliği'nin "Demokrasi ve İnsan Hakları Avrupa Girişimi Malî Programı" tarafından desteklenen Mülteci, Sığınmacı ve Uluslararası Korunmaya Muhtaç Diğer Kişilerin Haklarının Etkin Korunması Projesi 1 Şubat 2010 tarihinde başlamıştır. Projenin uygulama süresi toplam 18 aydır.

Bu proje ile birlikte TİHV, uluslararası korunmaya muhtaç kişiler (özellikle sığınmacılar ve mülteciler) konusunda uluslararası normların ülkemizde uygulanmasına katkıda bulunarak, bu kişilerin haklarının etkin korunmasının sağlanmasını amaçlamaktadır.

Projede sığınmacı, mülteci ve uluslararası korumaya ihtiyacı olan diğer kişilerin haklarının korunması ve bu haklara erişimlerinin sağlanması, mülteci ve sığınmacılarla ilişkisi olan kurumların bilincinin artırılması, kamuoyunun mülteci ve sığınmacıların problemlerine karşı duyarlılığının artırılması, Cenevre Sözleşmesi'nin ulusal mevzuatta etkin bir şekilde uygulanması hedeflenmektedir.

Proje kapsamında 2010 yılında gerçekleştirilen faaliyetler şu şekildedir;

1-Van ilinde Sığınmacı ve Mülteciler için bir Danışma ve Destek Merkezinin Kurulması;

2010 yılının Mart ayı ile birlikte Van ilinde "TİHV Sığınmacı Ofisi" ismi ile Sığınmacı, Mülteci ve Uluslararası Korunmaya Muhtaç Diğer Kişiler için Danışma ve Destek Ofisi etkin olarak çalışmaya başlamıştır. Proje ofisi 15 Mayıs 2010 tarihinde Van İli'nde bulunan sığınmacı ve mültecilerle ilgilenen Sivil Toplum Örgütleri, kurumlar ve kişilerin katıldığı bir kokteyle resmî olarak açılmıştır.

TİHV Van Sığınmacı Ofisi'nde başvurularda,

- İltica prosedürü ile ilgili bilgi verilerek yol gösteriminde bulunulmakta,
- Gönüllü ve profesyonel avukatlar aracılığıyla sığınma prosedürüne ulaşmaları için hukukî destek verilmekte,
- Temel ihtiyaçları belirlenerek bu konularda danışmanlık verilmektedir.

Mart-Aralık 2010 tarihleri arasında TİHV Van Sığınmacı Ofisi'ne toplam **986** sığınmacı, mülteci ve uluslararası korumaya ihtiyacı olan diğer kişiler başvurdu. Başvurucular ofise birden fazla ve farklı nedenlerle başvurduğu için belirtilen tarihler arasında ofise toplam **1380** başvuru yapılmıştır.

Bu dönem içerisinde ofisine başvuran başvuru sahiplerinin 467'si kadın, 519'u erkektir. Ayrıca başvuru sahiplerinin 852'sini Afganistan'dan; 124'ünü İran'dan; ve 6'sını Irak'tan gelerek Türkiye'de uluslararası koruma arayan kişiler oluşturmaktadır.

Bu dönem içerisinde ofise yapılan toplam başvurunun 258'i 2010/19 Sayılı Genelge ile birlikte sağlanan iltica-sığınma başvurusu yapan kişiler, sığınmacılar ve mültecilerden malî durumu bozuk olanlara sağlanan ikamet harcı muafiyetinden yararlanabilmek için ofisimizden danışma ve destek alabilmek için başvurmuştur. Diğer taraftan 1380 başvurunun 194 sağlık

haklarına erişebilme konusunda danışmanlık ve destek almak ve bu alanda karşılaştıkları problemlere çözüm aramak sebebiyle başvurmuşken, 165'i gıda ihtiyaçlarının karşılanmasına yönelik olmuştur.

Bunlara ek olarak TIHV Van Sığınmacı Ofisi Mart-Aralık 2010 tarihleri hukukî destek ve danışmanlık altında toplam 135 başvuru almıştır. Başvuruların bir kısmının Van Barosu Adli Yardım Sistemi'nden yararlanmaları sağlanırken, BMMYK başvuruları ret edilmiş veya dosyaları kapanmış başvuru sahipleri Helsinki Yurttaşlar Derneği'ne yönlendirilmiştir. Bunların dışında alıkonma merkezlerinde tutulan kişilerin sığınma prosedürüne dâhil edilmeleri, sınırdışı kararına itiraz ve sınırdışının durdurulması (13 başvuru) ofisimiz tarafından Van İli'nde bulunan gönüllü ve profesyonel avukatlar aracılığıyla sağlanmıştır. Ayrıca bu dönem içerisinde toplam 40 kişi Türkiye'deki sığınma prosedürü hakkında bilgilendirilmiştir.

Bunların dışında psikolog desteğinin sağlanması nedeniyle toplam 51 başvuru yapılmıştır. Bu başvurular gönüllü psikologlarımıza yönlendirilerek kişilerin psikolojik destek alması sağlanmaktadır.

2-Eğitim;

26-27 Haziran 2010 tarihlerinde Van İli'nde yerel eğitim çerçevesinde ruhsal travma etkilerinin tanımlanabilmesi için gerekli bilgiler, travma mağdurları ile görüşmelerde dikkat edilmesi gereken etik, teknik ve pratik ilkeler, işkencenin ruhsal ve fiziksel etkileri, mağdurlar ile görüşme pratikleri ve ikincil travmatizasyon konularını içeren "Ruhsal Travma ve İkincil Travmatizasyon" eğitimi gerçekleştirilmiştir.

Bu eğitimle mülteci alanında çalışan STK, kurum ve kişiler olarak bizlerin, gerek ülkelerinde yaşadıkları gerekse sığınma talebinde buldukları ülkelerde karşılaştıkları sorunlar nedeniyle travmatize olmuş bir topluluk olan mültecilerin ruhsal travma etkilerini nasıl daha iyi anlayabilir; onlarla yaptığımız görüşmelerde daha faydalı olabilmek için nelere dikkat etmemiz gerekir ve travma mağdurlarıyla hemen hemen her gün bir arada olanlar olarak kendimizi ikincil travmatizasyondan korumak için neler yapabiliriz içeren sorularımızı yanıtlamayı amaçlanmıştır.

Van Akdamar Otelinde, Levent Kutlu (Türkiye İnsan Hakları Vakfı) Özge Yenier Duman (Türkiye İnsan Hakları Vakfı), Volkan Görendağ (Uluslararası Af Örgütü) tarafından verilen eğitime Van, Hakkâri, Ağrı, Muş İllerinde mülteci alanında çalışan STK, kurum ve kişilerden oluşan toplam 22 kişi katılmıştır.

Proje kapsamında eğitim başlığı içerisinde önümüzdeki dönemde Türkiye'de sığınmacı ve göçmen konularında çalışan birçok kişi ve STK'lardan davetimizi kabul edenler ve kurumların belirlediği toplam 10 kişiyi, bir sonraki aşamada ve ileride diğer kurumlar tarafından düzenlenecek eğitimlerde eğitici olmak üzere eğitilecekler. Bu on kişi sığınmacı ve mülteciler konusuyla birebir ilgilenen avukatlar, insan hakları savunucuları, sağlık çalışanları ve bu alanda çalışan diğer kişiler arasından belirlenecektir. Bu 10 kişiye verilecek eğitici eğitimi çalıştıkları kurumların kapasitelerini artırılmasını da sağlayacaktır.

Eğitici eğitiminde gerek eğitici, gerekse de katılımcı olarak bu konuda deneyimi olan ve gelecek dönemde işlevlerinin artması beklenen kurumların (Helsinki Yurttaşlar Derneği, Van Barosu, Van Belediyesi gibi) katılımına özen gösterilecektir. Yanı sıra İHD'nin değişik bölgelerdeki şubelerinden bu alanda çalışacak kişilerin eğitici eğitime katılmasına öncelik verilecektir.

3-“Sığınmacı ve Mültecilerin Alıkonulma Yerlerinin İzlenmesi” Rehberinin hazırlanması;

Daha önce TİHV tarafından özellikle cezaevleri ve gözaltı yerleri için hazırlanıp yayınlanan *Gözaltı Yerlerini ve Cezaevi İzleme Rehberi* güncelleme çalışmaları devam etmektedir. “Sığınmacı ve Mültecilerin Alıkonulma Yerlerinin İzlenmesi Rehberi”nin sığınmacı ve mültecilerin alıkonulma yerlerinin nasıl izleneceği, izlem sırasında bu yerlerle ilgili hangi durum ve koşulların incelenmesi gerektiği konularında yol gösterici olması hedeflenmektedir. Ayrıca sığınmacı ve mültecilerin alıkonulduklarında mekânlardan birisinin “İzleme Rehberi”ndeki ilkeler doğrultusunda ziyaret edilerek izlenmesi hedeflenmektedir.

4- Kamuoyu duyarlılığının artırılması;

Van Sığınmacı ve Mülteci Ofisi konusunda mülteci ve sığınmacıları bilgilendirmek üzere Türkçe ve Farsça dillerinde broşürler hazırlanmıştır.

Ofis açılışında ve mülteci organizasyonlarında kullanılmak üzere “İnsan Hakları Sınırlanamaz” adlı bir afiş hazırlanmıştır.

Dünya Mülteciler Günü için “İltica Bir İnsan Hakkıdır Ayrım Yapılamaz”, “İltica bir İnsan Hakkıdır Satın Alınamaz” ve “İltica Bir İnsan Hakkıdır Mahrum Bırakılamaz” isimli üç farklı billboard hazırlanmış, billboardlar Van İli’nde çeşitli yerlerde kullanılmıştır.

17-18 Haziran 2010 tarihlerinde TİHV Van Sığınmacı Ofisi danışmanı Soner Çalış Merkur ve Van televizyon kanallarında Mülteciler günü temalı iki televizyon programına katılarak, mültecilerin yerelde ve tüm ülkede karşılaştıkları problemler konusunda görüş bildirmiştir.

Ayrıca 19 Haziran 2010 tarihinde Van İli’nde Türkiye İnsan Hakları Vakfı ve İnsan Hakları Derneği, Dünya Mülteciler Günü’nü nedeniyle Van’da çeşitli sokak etkinlikleri düzenlemiştir.

Van Kadın Derneği, Mazlum-Der ve Af Örgütü’nün de katıldığı etkinlikler saat 11:00 sularında Van şehir merkezinde gerçekleştirilen basın açıklaması ile başladı. Basın açıklamasının ardından Türkiye’nin diğer illerinde ve de çeşitli Avrupa ülkelerinde Türkiye Mülteci Hakları Koordinasyonu ile beraber düzenlenen “mültecilerin haklarını korumak için” sloganı ile düzenlenen yürüyüşün bir ayağı da Van İli’nde gerçekleştirildi. “Mülteci haklarını korumak için” sloganının yazdığı şemsiyelerle şehir parkından başlayan yürüyüş şehir postanesinin önünde sona erdi. Burada yürüyüşe katılanlar Uluslararası Af Örgütü’nün alıkonma merkezlerinin kapatılması ile ilgili olarak hazırladığı kartpostalları İçişleri Bakanı Beşir Atalay’a gönderdi. Yürüyüşün ardından mültecilerin hayatlarını daha fazla görünür kılınması amacıyla mülteci yaşamlarını anlatan fotoğrafların yer aldığı bir fotoğraf sergisi düzenlendi. Serginin yanı sıra yine şehir merkezinde kurulan bir imza standı ile alıkonma merkezlerinin kapatılmasına ilişkin kartpostallar halka imzalatıldı. Son olarak programda yer alan “Bir Anlık Özgürlük” isimli filmin gösterimi hava koşulları nedeniyle şehir parkı yerine Sağlık Emekçileri Sendikası Van Şubesi’nde gerçekleştirildi.

5-Lobi faaliyetleri

26 Şubat 2010 tarihinde Elçin Türkdoğan, Rüya Eş, Sabri Dokuzoğlu Van İli Vali Yardımcısı ve İl Sağlık Müdürü ile görüşmeler yaptı. Bu görüşmelerde TİHV Mülteci ve Sığınmacı Projesi tanıtıldı ve planlanan faaliyetler konusunda bilgi verildi.

25 Mayıs 2010 tarihinde Rosa Öktem ve Sabri Dokuzoğlu, Avrupa Konseyi İnsan Hakları Komiseri Thomas Hammarberg ile görüştü ve Türkiye’de bulunan mülteci ve sığınmacıların

problemlerini, Türkiye'deki sığınma sistemindeki problemler ve eksiklikleri hem yazılı hem de sözlü olarak kendisine ilettiler.

17 Mart 2010 tarihinde TİHV Van Sığınmacı Ofisi danışmanı Soner Çalış, Van İl Sağlık Müdürüyle görüştü. Görüşme sırasında İl Sağlık Müdürlüğü'nün sığınmacıların haklara erişimiyle ilgili politikaları görüşüldü ve TİHV'in sığınmacıların sağlık haklarına erişimleri konusundaki endişeleri belirtildi. Ayrıca Mart ayı içerisinde Van Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Vakfı ile sığınmacıların sağlık hizmetlerine ve gıda ihtiyaçlarına Van SYDV aracılığıyla ulaşmalarının yolları tartışıldı.

15 Nisan 2010 tarihinde TİHV Van Sığınmacı Ofisi Van İli Sağlık Müdürlüğü yardımcısı Necdet A. Turhan ile görüşme yaptı. Görüşme sırasında yetkililerin sağlık alanında yaşanan ana problemler ve eksikler hakkında bilgilendirildi.

Haziran ayında Van Yabancılar Şube Müdürü Güven Şeker ile görüşmeler yapıldı. Görüşmelere sırasında Mart ayı içerisinde yayınlanan İçişleri Bakanlığı genelgesinde belirtilen ikamet harç muafiyeti konusu üzerinde duruldu. Van İli Yabancılar Şube Müdürü sığınmacıların, ikamet harcından yararlanmak için yaptıkları başvurularını dikkate almaya ve gerekli incelemeleri yapmaya davet edildi.

Temmuz ayı içerisinde TİHV Van Sığınmacı Ofisi Direktörü Onur Varol, Van Valiliği İl İnsan Hakları Kurulu ile bir toplantı gerçekleştirdi. İl İnsan Hakları Kurulu Van İli'nde bulunan sığınmacıların sığınma sistemine ulaşmada yaşadıkları problemler, sosyal haklara erişimleri konusundaki sıkıntılar hakkında bilgilendirildi ve sığınmacı ve mültecilerin haklarının korunması konusunun ajandalarına alınması talep edildi. Gerçekleştirilen diğer toplantılarda insan hakları kurulunun mülteci ve sığınmacı alanında, Van İli'nde çalışan otoriteleri sorunların çözümü konusunda ne şekilde harekete geçirebileceği konuşuldu.

TİHV, Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Komitesi 3. Türkiye Periyodik Raporu'na geri-göndermeme, mültecilerin tutulmaları gibi konularda bilgi ve tavsiyelerini paylaştı. Komite 19 Kasım 2010 tarihinde TİHV tarafından sunulan bilgi ve tavsiyeleri dikkate alarak Komitenin Sonuç Gözlemleri'nde yayınlamıştır. Komite TİHV'e referans vererek Türkiye'yi (a) "Yabancı konuk evlerine" ve diğer gözetim merkezlerine bağımsız izleme organlarının erişebilmesini sağlama ve güvenli ve sağlıklı yaşam koşulları sağlayacak yeni barınma yerlerini gecikmeden inşa etmeye; (b) Sözleşme'ye koyduğu çekinceyi geri alarak Sığınmacıların Statüsüyle ilgili 1951 Cenevre Sözleşmesi'ne getirilen coğrafi sınırlamayı kaldırmaya; (c) Tanımlanan tüm sığınmacıların BMMYK tarafından sağlanan uluslararası korumadan yararlanmasını sağlamaya; (d) Yakalanan ve gözetim altında tutulan yabancıların iltica işlemlerine etkili biçimde ulaşabilmelerini ve iltica talepleri değerlendirilirken sınırdışı etme işlemlerini fiilen askıya almaya; (e) İçişleri Bakanlığı'nın iltica talebinde bulunanlar ve sığınmacılarla ilgili genelgesi doğrultusunda, BMMYK personelinin, iltica talebinde bulunarak buna hak kazanmak isteyen ve gözetim altında tutulan kişilere erişimini sağlamaya; ve son olarak (f) Başvuruları ile ilgili kararlara veya hukuksal statüleri ile ilgili başka durumlara uygun yargı mercilerinde itiraz etme haklarının güvence altına alınabilmesi için avukatların gözetim altındaki iltica başvurusu sahiplerine ve sığınmacılara erişimini sağlamaya çağırıştır (CAT/C/TUR/3).

6 Aralık 2010 tarihinde ABGS tarafından düzenlenen AB uzmanları bütünleşme, sınır yönetimi ve iltica ve göç konularına ilişkin olarak düzenlenen toplantıya TİHV adına Mülteci Proje Koordinatörü Elçin Türkdoğan katıldı.

18-19 Ekim 2010 tarihleri arasında İçişleri bakanlığı İltica ve Göç Bürosu tarafından hazırlanan yabancılar ve iltica yasası taslaklarına ilişkin olarak hazırlanan değerlendirme toplantısına TİHV adına Mülteci Projesi koordinatörü Elçin Türkdoğan katıldı. Ayrıca Yasa taslakları ile ilgili TİHV değerlendirmeleri yazılı olarak İltica ve Göç Bürosu'na sunuldu.

Gerçekleştirilen Diğer Etkinlikler:

27 Şubat 2010 tarihinde TİHV, Uluslararası Af Örgütü ile birlikte Van İli'nde STK'lar ve mülteci alanındaki diğer aktörlerin katıldığı toplantı düzenlendi. Bu toplantı ile STK'lar arası koordinasyonun güçlendirilmesi tartışıldı. Toplantı sonrası bir e-mail grubu oluşturmak ve düzenli toplantılar gerçekleştirmek kararları alındı. Bu toplantı ile birlikte mülteci problemleri ve mülteci etkinlikleri ile alakalı toplantılar Van İli'nde bulunan STK'lar arasında gerçekleştirildi.

29 Mart 2010 tarihinde TİHV Van Sığınmacı Ofisi çalışanlarının Ankara'da BMMYK Türkiye Ofisi tarafından Türkiye'deki sığınma sistemi, danışmanlık, vb. konularda eğitim almaları sağlandı.

8 Mayıs 2010 tarihinde İstanbul Valiliği İnsan Kaçakçılığı, Mülteciler ve Kaçak Göçmenler Komisyonu tarafından İstanbul İli'nde düzenlenen "Mülteci ve Sığınmacılara İlişkin Güncel Gelişmeler" isimli konferansa TİHV adına Elçin Türkdoğan katıldı.

29-30 Mayıs tarihleri arasında TİHV Van Sığınmacı Ofisi çalışanları Soner Çalış ve Muhammed Yücel ve Onur Varol ve Mülteci Koordinatörü Elçin Türkdoğan'a, Özge Yenier Duman ve Levent Kutlu tarafından "başvuru teknikleri, travma, ikincil travmatizasyon ve işkence" ile ilgili bir eğitim verildi.

10 Ağustos 2010 tarihinde BMMYK Ankara Ofisi tarafından Ankara'da düzenlenen kabul koşulları anketi sonuçları toplantısına TİHV adına Elçin Türkdoğan katıldı.

5-6 Ekim 2010 tarihinde Avrupa Birliği Türkiye Delegasyonu tarafından düzenlenen "Türkiye'de Sığınmacı ve Düzensiz Göçmenlerin Korunmasında Sivil Toplumun Rolü" isimli organizasyona TİHV adına Soner Çalış ve Elçin Türkdoğan katıldı.

11 Ekim 2010 tarihinde BMMYK Türkiye Ofisi tarafından gerçekleştirilen "Sığınma Prosedüründe Yasal Temsil" isimli toplantıya TİHV adına Mülteci Projesi Koordinatörü Elçin Türkdoğan katıldı. Toplantıda BMMYK prosedüründe sığınmacıların yasal temsili ve insan hakları savunucularının bu prosedürde karşılaştıkları problemler tartışıldı.

DOKÜMANTASYON MERKEZİ

Dokümantasyon Merkezi, geçtiğimiz yıl da hak ihlalleri raporlarını, hafta içi her gün Türkçe ve İngilizce düzenli olarak yayınlamayı sürdürmüştür. Oluşturan e-posta grubuyla isteyen kişilere ulaştırılan günlük insan hakları bülteni aynı zamanda www.tihv.org.tr adresinden de yayınlanmıştır. Günlük bültene e-posta yoluyla erişmek için eozer@tihv.org.tr adresine başvuruda bulunmak yeterlidir.

Dokümantasyon Merkezi'nde halen Evren Özer ve S. Erdem Türközü çalışmaktadır. Günlük insan hakları bülteninin çevirileri S. Erdem Türközü tarafından gerçekleştirilmektedir.

Günlük insan hakları bülteninin yazımı Evren Özer tarafından internet üzerinden geniş bir ağ içinde yapılmakta olup; TİHV internet sitesinin genel düzenlemesi de S. Erdem Türközü tarafından yapılmaktadır.

Geçtiğimiz dönemde 2009 yılının İnsan Hakları Raporu hedeflenen süre içinde yayımlanmış olup, 2010 yılının raporunu da yine belirlenen takvim içinde yayınlamayı öngörmekteyiz.

Dokümantasyon Merkezi, TİHV'in basın açıklamalarının yazılması ve dağıtılmasında da görev almaktadır. Basın açıklamaları ve bu kategori içinde değerlendirilecek diğer yazılar, basın kuruluşlarına gönderilmesinin dışında vakfın web sitesinde de yayınlanmaktadır.

TİHV'in görünürlüğünün artırılması noktasında Dokümantasyon Merkezi'nin verilerinin ve geçmişten gelen birikiminin katkısı devam etmiş, ulusal ve yerel düzeyde, yazılı ve görsel basında TİHV'in sunduğu bilgiler haberleştirilerek kamuoyu farkındalığı yaratılmıştır.

Bu çalışmaların yanı sıra Dokümantasyon Merkezi'nin önemli bir emek gerektiren bilgilendirme işi de en iyi düzeyde yapılmaya çalışılmış, böylelikle TBMM'de soru önermeleri verilmiş, veriler ışığında gündem oluşturulmuş, akademik metinlere katkı sunulmuştur.

Dokümantasyon Merkezi'ne önceki yıllarda olduğu gibi Türkiye'den stajyerler gelmeye devam etmiştir. Sosyal bilimlerin ilgili dallarından gelen üniversite öğrencisi stajyerlerimizle uyumlu çalışmalar yürütülmüş olup, hem onların insan hakları alanına bakış açısı geliştirilmeye çalışılmış hem de Dokümantasyon Merkezi'nin çalışmalarına katkı sunmaları sağlanmıştır.

Dokümantasyon Merkezi, gerekli hallerde toplantı ve seminerlere katılmaya devam etmiş olup bu dönemde UCM Türkiye Koalisyonu'ndaki varlığını da sürdürmüştür.

TEMSİLCİLİKLERİMİZİN DİĞER ÇALIŞMALARI

Adana Temsilciliği

Adana Temsilciliği açısından, 2010 yılında daha önceki yıllara göre başvuru sayımızda azalma görülmüştür. Bunun nedenlerini incelemek için STK'lar ziyaret edilmiş, vakıf merkezinde randevulu başvuru almanın yanı sıra gezici ekiplerle Adana ve çevre illere gidilip başvurular değerlendirilmiştir. Bu çalışmaların sonucunda yapılan görüşmelerde, son zamanlarda gözaltı sırasında uygulanan işkence yöntemlerinde yaşanan değişimlerin kişilerde vakfa başvurma gerekliliği olmadığı düşüncesini uyandırdığı gözlenmiştir. Oysa yapılan görüşmeler göstermiştir ki bu başvuruların çoğunluğu yaşadıkları bu işkenceler nedeniyle ciddi psikolojik rahatsızlıklar yaşamaktadır. Bu yüzden işkencenin ne olduğuyla ilgili bilinçlendirme çalışmalarının daha yoğun yapılması gerektiği düşünülmektedir.

22 Temmuz 2010 tarihinde "taş atan çocuklar"ın cezaevinden çıkışlarının başlaması üzerine ATO-İHD ile görüşüldü. "Çocuklara ve ailelerine destek" konulu bir toplantı yapıldı.

24-25 Eylül 2010 tarihlerinde Değerlendirme Uzmanı Ufuk Sezgin Adana Temsilcilik çalışanları, gönüllüleri ve kurumlarla (İHD, ATO, Tay-Der, BDP) vakıf çalışmalarını değerlendiren görüşmeler yaptı.

8 Ekim 2010 tarihinde yapılan Toplumsal Travma Toplantısı'na katılım sağlandı.

Kütahya Üniversitesi yurdunda öğrenciler; ÖGB ve polisler tarafından darp edilen Özdemir Örnek'le ilgili İHD'yle ortak basın açıklaması yapıldı.

27 Kasım 2010 tarihinde Kuşadası'nda düzenlenen Türkiye İnsan Hakları Hareketi konferansına katılım sağlandı.

6 Aralık 2010 tarihinde İstanbul'da sosyal destek projesinin taslak sunumu yapıldı.

13 Şubat 2010 tarihinde Vakıf Genel Sekreteri Metin Bakakalçı'nın da katılımıyla "İşkencenin Önlenmesi" konulu panel Seyhan Belediyesi salonunda gerçekleştirildi. Katılım sağlandı.

29 Mart 2010 tarihinde Merkezimiz İsveç Kızılhaç'tan Per Stadik tarafından ziyaret edildi.

9-11 Nisan 2010 tarihleri arasında ATO'da avukatlarla yapılan işkencenin önlenmesi toplantısına Hülya Üçpınar katıldı.

30 Nisan 2010 tarihinde Adana'da Barış Meclisi duruşmasına Genel Sekreterimiz Metin Bakkalçı ile beraber katılım sağlandı.

20 Mayıs 2010 tarihinde Mersin STK'ları ziyaret edildi.

26 Haziran 2010 tarihinde işkence görenlerle dayanışma gününde İHD'yle ortak basın açıklaması yapıldı.

14 Temmuz 2010 tarihinde Adana ABD Konsolosu Rodney Hunter vakfımızı ziyaret etti ve çalışmalarımız hakkında bilgi aldı.

17-18 Aralık 2010 tarihlerinde Diyarbakır da yapılan toplumsal travma toplantısına katılım sağlandı.

Diyarbakır Temsilciliği

Diyarbakır Temsilciliğimiz 2010 yılında da Baro, İHD, Mazlumder, Tabip Odası STGM (Yerel Destek Merkezi), Tuhad-Der, Meya-Der, Sarmaşık Derneği başta olmak üzere diğer örgütlere ziyaretler yapmış yakın ilişkilerini sürdürmüştür. Temsilciliğimizden arkadaşlar geçmiş dönemlerde olduğu gibi 2010 yılında da çeşitli yabancı heyetlerle (Af Örgütü, Sida, AB, İsveç, Norveç, Belçika) bir araya gelmiştir.

27 Ocak 2010 tarihinde Mehmet Vural, Sezgin Tanrıku, Necdet İpekyüz Diyarbakır'daki STK temsilcileriyle birlikte Büyükşehir Belediye Başkanı Osman Baydemir'i dayanışma amacıyla makamında ziyaret etti.

1 Nisan 2010 tarihinde Sezgin Tanrıku ve Necdet İpekyüz Almanya Yeşiller Partisi'nden Claudia Roth'la görüşmeleri oldu.

16 Nisan 2010 tarihinde Sezgin Tanrıku Hollanda Büyükelçisi Jan Reinder Rosing ile Bölgenin Genel durumu ile ilgi görüştü.

6 Mayıs 2010 tarihinde Norveç'ten 18 kişilik bir heyet vakfı ziyaret ettiler.

7-8 Mayıs 2010'da Başvuru Hekimi Dr.Necdet İpekyüz, Psikiyatri Uzmanı Dr.Sevda Bıkmaz, Coşkun Üsterci ve Nesrin Aslantaş'tan oluşan gezici ekiple Hakkâri ve Yüksekova'ya gidildi. Yüksekovada'da 7, Hakkâri'de 6 olmak üzere toplam 13 başvurunun kabulü, muayene ve gerekli düzenlemeleri yapıldı. Yüksekova ve Hakkâri'de Demokratik Kitle Örgütleri ve Belediye Başkanıyla bölgenin genel durumu ile ilgili görüşmeler yapıldı. TİHV'e başvuru gönderebilecek kurumlarla TİHV'in başvuru yöntemleri ve iletişim konusunda da bilgilendirme toplantıları yapıldı.

21 Mayıs 2010'da Danimarka Büyükelçiliği'nden Eirik Nestas Mathisen ve Nikolaj Harris temsilciliğimizi ziyaret etti.

18 Ağustos 2010'da Başvuru Hekimi Dr. Necdet İpekyüz ve Nesrin Aslantaş'tan oluşan ekiple Batman İli'ne gidildi. Terörle Mücadele Kanunu'nun mağduru olarak tanımlanan çocuklarla ilgili yapılan yasal düzenleme sonrası tutuklu olup bırakılan çocukların başvurularını almak ve gerekli desteği sunmak üzere Batman Tabip Odası, Batman SES ve Batman İHD şubelerinin katılımıyla ailelerle ve çocuklarla toplantı yapıldı, 5 başvuru alındı.

9 Ekim 2010'da Van ilinde İHD'nin bölgeden (13 il) seçilmiş yeni yöneticileriyle yapılan çalışmaya TİHV başvuru hekimi Dr.Necdet İpekyüz'de katıldı. 13 ilin İHD temsilcilerine TİHV'in başvurulara ulaşmak için yaptığı çalışmaların alınması için TİHV'le ilişkiler ve TİHV'in işkencenin tedavisi ve önlenmesindeki çalışmaları tanıtıldı.

11 Aralık 2010'da İnsan Hakları haftası nedeniyle Bingöl İHD ve Bingöl Barosu'nun sivil toplum ve halka dönük düzenlediği etkinliklere Dr. Necdet İpekyüz katıldı. TİHV'e başvuruların ulaşması ve TİHV'in işkenceyle mücadele konusundaki çalışmaları tanıtıldı.

2010 yılı içerisinde Diyarbakır'da düzenlenen tüm İnsan Hakları etkinliklerine temsilciliğimizden Necdet İpekyüz, Nesrin Aslantaş ve Muhsin Bilal tarafından katılım sağlandı.

2010 yılı içerisinde Yerel Gündem 21 tarafından yapılan toplantılara YK üyemiz Muhsin Bilal tarafından katılım sağlandı.

2010 Kasım ve Aralık aylarında TMK Mağduru çocuklarla ilgili olarak “hukuksal ve psikososyal açıdan neler yapılabilir” başlığı altında, Diyarbakır’daki STK’larla TİHV’in koordinasyonunda, temsilciliğimizde 7 kez toplantı yapıldı. Bu toplantılar hâlâ devam etmektedir.

18-19 Aralık 2010 tarihinde 59 kişinin katılımıyla “Sürmekte olan Toplumsal Travmalarla Başetmeye Yönelik Yol Gösterici Rehber Hazırlık Toplantısı” yapıldı.

18-19 Aralık 2010 tarihinde yapılan “Sürmekte olan Toplumsal Travmalarla Başetmeye Yönelik Yol Gösterici Rehber Hazırlık Toplantısı” sonrasında Diyarbakır katılımcılarıyla temsilciliğimizde toplantı yapıldı.

İstanbul Temsilciliği

Geçtiğimiz dönem, daha önceki yıllarda olduğu gibi dünyanın değişik ülkelerinden gelen insan hakları örgütleri temsilcileriyle, vakıf çalışmaları ve Türkiye’deki insan hakları ihlalleri konusunda görüş alışverişinde bulunduk.

Tez hazırlayan lisans ve doktora öğrencileriyle görüşmeler yaptık, yayınlar verdik, önerdik, kimi kurumlarla ilişki kurmaları konusunda destek olduk.

Çok sayıda ulusal ve uluslararası gazete, dergi, TV kanalları ile röportajlar yaptık, çeşitli televizyon programlarında yer aldık.

ÇHD, İHD’nin alanımızla ilgili düzenlediği basın açıklamalarına ve “Kayıplarımızı İstiyoruz” Cumartesi eylemlerine katıldık.

İnsan hakları örgütlerinin düzenlediği seminer, sempozyum ve panellere katıldık.

20. yıl etkinliklerimiz çerçevesinde 26 Haziran İşkence Görenlerle Dayanışma Günü’nde 2 günlük “İşkencenin Belgelenmesi” sempozyumu düzenledik.

9 Mart-23 Nisan 2011 tarihlerinde Depo’da düzenlenecek olan tümüyle gönüllü katkılarla yürütülen serginin çalışmaları içerisinde; yaklaşık 45 sanatçıya Vakıf çalışmaları ve toplumsal travmayla baş etme projemiz çerçevesinde bilgilendirme yaptık.

Gönüllü ilişkilerimizi canlandırdık, yeniledik.

Engin Çeber’in duruşmasına katıldık. Hâlâ süren Hrant Dink, Alaaddin Karadağ, Festus Okey ve Bayrampaşa (19 Aralık 2000 Cezaevleri Operasyonu sırasında Bayrampaşa Cezaevi’nde yaşanan katliam üzerine olan dava) davalarını, duruşmalara katılarak takip ediyoruz.

Aynı zamanda Şebnem Korur Fincancı hakkında açılan davaların takipçiliğini sürdürüyoruz.

09.01.2010 Başak Sanat Kültür Vakfı Sergi açılışına Hürriyet katıldı.

13.01.2010 Engin Çeber duruşmasına Hürriyet katıldı.

22.01.2010 Müjgan Arpat fotoğraf sergisi açılışına Şebnem ve Hürriyet katıldı.

23.01.2010 H.Boell 15.yıl etkinliğine Hürriyet katıldı.

19.02.2010 Fransız hekimlerle Şükran görüştü.

19.02.2010 Lösemi hastası çocuk mahkum Abdullah Akçay basın açıklamasına Hürriyet katıldı.

22.02.2010 Engin Çeber duruşmasına Hürriyet katıldı.

- 22.02.2010 Gönüllü olmak isteyen 2 arkadaşıyla Hürriyet görüşme yaptı.
- 25.02.2010 Şükran HYD ile görüştü.
- 26.02.2010 Şebnem ve Hürriyet Jülide Kural'la görüştü.
- 02.03.2010 HYD'de yapılan aylık insan hakları örgütleri toplantısına Şebnem ve Hürriyet katıldı.
- 18.03.2010 Güler Zere'yi evinde ziyarete Şükran İrençin gitti.
- 22.03.2010 Norveç Tabib Odası'ndan gelen dostlarımızla Şükran, Servet, Sevda görüştü.
- 12.04.2010 Engin Çeber duruşmasına Hürriyet katıldı.
- 15.04.2010 Şebnem'in duruşmasına Servet ve Hürriyet katıldı.
- 06.05.2010 İnsan hakları örgütleri toplantısına Hürriyet katıldı.
- 10.05.2010 Hrant'ın duruşma basın açıklamasına Şükran ve Hürriyet katıldı.
- 31.05.2010 Engin Çeber duruşmasına Şebnem katıldı
- 01.06.2010 Engin Çeber duruşmasına Şükran katıldı.
- 15.06.2010 Mahsus Mahal Der. Başkanı ile Hürriyet görüştü.
- 16.06.2010 Alaaddin Karadağ duruşmasına Hürriyet katıldı.
- 17.06.2010 Vakfı ziyarete gelen KHPR temsilcileriyle Şebnem ve Bektaş görüştü.
- 18.06.2010 Tanıklar konuşuyor İHD vasın açıklamasına Hürriyet katıldı.
- 18.06.2010 Lösemili mahkum Alaaddin Akçay basın açıklamasına Hürriyet katıldı.
- 18.06.2010 Şebnem yargılandı.
- 22.06.2010 Şebnem'in duruşmasına Şükran katıldı.
- 22.06.2010 Barış Meclisi basın açıklamasına Hürriyet katıldı.
- 30.06.2010 Gönüllümüz olmak isteyen Nezihe ile Hürriyet görüştü.
- 29.06.2010 Abdullah Akçay basın açıklamasına Hürriyet katıldı.
- 03.08.2010 İnsan Hakları örgütleri toplantısına Hürriyet katıldı.
- 04.08.2010 Teziyle ilgili destek isteyen Doç. Beliz.. İle Hürriyet görüştü. Beliz...
- 04.08.2010 AI stajyeri tessie Hummel ile Hürriyet görüştü.
- 13.08.2010 İsviçre'den Mark Bey ile Hürriyet görüştü.
- 24.08.2010 Global diyalog ile toplantıya Metin, Ümit, Hürriyet katıldı.
- 15.09.2010 Hrant Dink ödül törenine Ümit ve Hürriyet katıldı.
- 28.09.2010 İHD Cezaevleri basın açıklamasına Hürriyet katıldı.
- 28.09.2010 Yıldırım Türker'le Hürriyet görüştü.
- 30.09.2010 Şebnem'in duruşmasına Hürriyet ve Ümit katıldı.
- 01.10.2010 HYD'nin düzenlediği toplantıya Hürriyet katıldı.

- 04.10.2010 Ümit Kıvanç'la Hürriyet ve Nazım görüştü
- 05.10.2010 Osman Kavala ile Hürriyet ve Erden Kosova görüştü.
- 05.10.2010 İnsan hakları örgütleri toplantısına Şükran katıldı.
- 08.10.2010 45 kişilik sanatçı grubuna Vakıf ve top. Trav. Başetme projemizin tanıtımı yapıldı. Şebnem ve Necdet'in sunumları oldu. Şükran, Ümit, Hürriyet toplantıdaydı.
- 25.10.2010 Hrant'ın duruşma basın açıklamasına Şükran katıldı.
- 01.11.2010 H.Boell'in düzenlediği AB konulu toplantıya Hürriyet katıldı.
- 01.11.2010 Per ve Jan ile Ümit ve Şükran görüştü.
- 09.11.2010 Alaaddin Karadağ duruşmasına Hürriyet katıldı.
- 10.11.2010 Şebnem'in davacı olduğu duruşmaya Ümit ve Hürriyet katıldı.
- 23.11.2010 Bayrampaşa duruşmasına Şebnem katıldı.
- 04.12.2010 Anadolu Kültür'ün düzenlediği Adalet Kom. Vicdan-bellek mekanları toplantısına Hürriyet ve Ümit katıldı.
- 05.12.2010 Anadolu Kültür'ün düzenlediği Adalet Kom. Vicdan-bellek mekanları toplantısına Hürriyet ve Ümit katıldı.
- 09.12.2010 Murat Peker'le, Hürriyet görüştü.
- 09.12.2010 Pınar Selek gecesine Şükran ve Ümit katıldı.
- 09.12.2010 Neriman Polat resim sergisi açılışına Hürriyet katıldı.
- 10.12.2010 İHD hafta kokteyline Hürriyet katıldı.
- 11.12.2010 AB Fonlar-STK'lar konulu toplantıya Hürriyet katıldı.
- 11.12.2010 ÇİAT vakıfta basın açıklaması yaptı. Sevda ve Ümit vakıftaydı.

İzmir Temsilciliği

19 Ocak 2010 tarihinde gerçekleştirilen Hrant Dink anmasına tüm TİHV çalışanlarının katılımı sağladı.

23 Ocak 2010 tarihinde Heinrich Böll Stiftung Derneği Türkiye Temsilciliği'nin 15. Yılı nedeniyle yapılan kutlama etkinliğine Coşkun Üsterci katıldı.

Selendi'de saldırıya uğradıktan sonra Salihli'ye yerleştirilen Roman ailelerin koşullarını ve sorunlarını tespit etmek üzere İHD, ÇHD, İZ-ROM-Der ve TİHV tarafından oluşturulan bir heyet incelemeler yapmak üzere 4 Mart 2010 tarihinde Salihli'ye gitti. Heyette TİHV adına Günseli Kaya yer aldı.

19 Mart 2010 tarihinde TİHV'in kuruluşunun 20. Yılı nedeniyle açıldığı günden bu yana TİHV İzmir Temsilciliği'nde çalışmış ve halen çalışmakta olanlara bir yemek verildi. Yemekte vakfa emek vermiş tüm arkadaşlarımıza TİHV İzmir Temsilcisi Veli Lök tarafından birer teşekkür belgesi ve anı hediyeler verildi.

25 Mart 2010 tarihinde IPPNW Almanya Seksiyonu'ndan bir heyet vakfı ziyaret etti. Heyete vakfın son dönem çalışmaları ve ülkede insan haklarının durumu hakkında güncel bilgiler verildi.

8 Nisan 2010 tarihinde İzmir Kırıklar F Tipi Cezaevi'nde bulunan tutuklu ve hükümlülerin yaşadığı sorun ve baskılara dikkat çekmek için insan hakları örgütleri ve bazı STK'lar tarafından yapılan cezaevi ziyareti ve basın açıklamasına TİHV adına Günseli Kaya katıldı.

8 Nisan 2010 tarihinde "Dünya Romanlar Günü" nedeniyle Roman dernekleri tarafından Cumhuriyet Alanı'nda gerçekleştirilen basın açıklamasına TİHV adına Coşkun Üsterci katıldı.

30 Nisan 2010 tarihinde Siyah Pembe Üçgen İzmir LBTT Derneği'nin hakkında açılan ve İzmir 6. Asliye Hukuk Mahkemesi'nde görülen kapatma davası TİHV adına Av. Hülya Üçpınar ve Coşkun Üsterci tarafından izlendi.

29 -30 Nisan 2010 tarihlerinde Uluslararası Af Örgütü (AI) temsilcisi Barbara Neppert, vakfı ziyaret etti.

Mayıs 2010'da 20. Yıl Kutlamaları için hazırlanan afiş takımı, anı tişörtü ve BM İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi hazırlanıp bastırıldı.

13 Mayıs 2010 tarihinde Muğla'da Kürt kökenli öğrencilere yönelik saldırıları ve Şerzan Kurt adlı öğrencinin polis tarafından vurulmasını protesto etmek üzere İHD, ÇHD İzmir Şubeleri ile ortaklaşa bir basın açıklaması gerçekleştirildi. Basın açıklamasına TİHV adına Coşkun Üsterci ve Hülya Üçpınar katıldı.

İzmir'de dur ihtarına uymadığı gerekçesiyle ateş edilerek öldürülen Baran Tursun'un ailesi hakkında, polisleri tehdit ve onlara hakaret ettikleri gerekçesiyle açılan davanın 17 Mayıs 2010 tarihinde, Karşıyaka 5. Asliye Ceza Mahkemesi'nde görülen duruşması TİHV tarafından izlendi. Coşkun Üsterci davada tanık olarak dinlendi.

31 Mayıs 2010 tarihinde İsrail askerlerinin Mavi Marmara Gemisi'ne yönelik ölümle sonuçlanan saldırısını kınamak üzere çeşitli sendika, dernek ve inisiyatifler tarafından ortaklaşa gerçekleştirilen kitlesel basın açıklaması etkinliğine, TİHV olarak imza verildi ve katılım sağlandı.

26 Haziran 2009 tarihinde "BM İşkence Görenlerle Dayanışma ve Mücadele Günü" nedeniyle ÇHD ve İHD İzmir Şubeleriyle birlikte ortak basın açıklaması yapıldı.

26-27 Haziran 2010 tarihlerinde Diyarbakır'da gerçekleştirilen "Toplumsal Travmayla Başetme" seminerine Coşkun Üsterci katıldı.

Vakfın kuruluşunun 20. Yılı nedeniyle yaptırılan afiş takımı, "26 Haziran 2009 BM İşkence Görenlerle Dayanışma ve Mücadele Günü" vesilesiyle şehrin 96 değişik noktasında otobüs duraklarında bulunan, raket olarak tabir edilen, büyük boy reklam panolarına asıldı. İzmir Büyükşehir Belediyesi'nin desteğiyle ücretsiz olarak asılan raketler 10 gün boyunca panolarda kaldı.

Şerzan Kurt'un ölümünden sorumlu polis hakkında açılan davanın cezasızlıkla sonuçlanmaması için, davayı takip etmek üzere aralarında TİHV'in de bulunduğu insan hakları örgütleri ve STK'lar tarafından oluşturulan "Şerzan Kurt Adalet ve Kardeşlik İnisiyatifi"nin oluşum çalışmalarında Coşkun Üsterci aktif görev aldı.

10 Ağustos 2010 tarihinde Şerzan Kurt'un ölümünden sorumlu polis hakkında açılan davanın ilk duruşmasını izlemek üzere, Muğla'ya giden heyette, TİHV adına Coşkun Üsterci yer aldı.

Hukuk Projesi kapsamında Hülya Üçpınar ve Aysun Koç tarafından 3 Nisan 2010 tarihinde Diyarbakır'da, 14-15 Ağustos 2010 tarihlerinde İzmir Karaburun'da avukatlara yönelik koordinasyon toplantıları gerçekleştirildi. Ayrıca tüm yıl boyunca değişik tarihlerde İzmir, Uşak, Denizli, Adana, Diyarbakır ve İstanbul'da işkence yapan güvenlik görevlilerinin hakkında açılan davalar izlendi.

IPPNW Almanya Seksiyonu tarafından gönderilen tıp öğrencisi Anh-Thy Nguyen, vakıfta 1-25 Eylül 2010 tarihleri arasında staj yaptı.

11 Ekim 2010 tarihinde ABD Dışişleri Bakanlığı İnsan Haklarından Sorumlu Bakan Yardımcısı Daniel Baer Carey, TİHV'yi ziyaret etti. Bakan yardımcısına vakfın son dönem çalışmaları ve ülkede insan haklarının durumu hakkında güncel bilgilerin verildiği görüşmede Veli Lök, Coşkun Üsterci ve Mediha Özenmiş hazır bulundu.

12 Ekim 2010 tarihinde "Almanya'nın Birliği Günü" vesilesiyle Almanya İzmir Başkonsolosluğu tarafından gerçekleştirilen resepsiyon ve konsere Veli Lök, Sema İlhan ve Coşkun Üsterci katıldı.

Tarih Vakfı'nın yürüttüğü "Toplumsal ve Siyasal Çatışmaların Yaşandığı Toplumlarda Uzlaşma Aracı Olarak Eğitimin Rolü Projesi" kapsamında 2010 yılı boyunca 5 kez gerçekleştirilen diyalog toplantılarına, TİHV adına Coşkun Üsterci katıldı.

13-14 Ekim 2010 tarihlerinde Avrupa Komisyonu adına TİHV Tedavi Projesi'nin sonuçlarını değerlendiren Ufuk Sezgin, vakfi ziyaret ederek görüşmeler yaptı.

14-17 Ekim 2010 tarihlerinde Erivan'da Ermenistan Kafkas Enstitüsü ile Heinrich Böll Stiftung Derneği Güney Kafkas ve Türkiye ofislerinin ortaklaşa gerçekleştirdiği ve Ermenistan ve Türkiye'de sivil toplum örgütlerinde aktif çalışan kişilerin katıldığı, "Ani Diyalog" adlı toplantıya Coşkun Üsterci katıldı, "İnsan Hakları ve Demokrasi" başlıklı çalışma grubunun moderatörlüğünü üstlendi.

1-2 Kasım 2011 tarihlerinde Bergama'da gerçekleştirilen "Ortadoğu'da Sağlık Hakkı için Barış Köprüsü" adlı uluslararası toplantının organizasyonunda temsilcilik çalışanları aktif olarak görev aldı.

2-4 Kasım 2010 tarihlerinde Hülya Üçpınar, Cenevre'de BM İşkenceyi Önleme Komitesi ile TİHV adına görüşmeler yaptı.

3 Kasım 2011 tarihinde PHR İsrail Seksiyonu üyesi Dr. Ruchama Marton Vakfi ziyarete etti.

4-5 Kasım 2010 tarihinde Ankara'da gerçekleştirilen OPCAT eğitimine Coşkun Üsterci ve Aysun Koç katıldı.

6-7 Kasım 2010 tarihinde İzmir'de psikiyatristlere yönelik gerçekleştirilen İstanbul Protokolü eğitimine Dr. Mediha Özenmiş katıldı.

23 Kasım 2010 tarihinde yeni dönem Yönetim Kurulu'nu kutlamak ve başta işkencenin önlenmesi olmak üzere insan hakları ihlallerine karşı yürütülen mücadelede işbirliği olanaklarını konuşmak üzere İzmir Barosu'na bir ziyaret gerçekleştirildi. TİHV heyetinde Veli Lök, Günseli Kaya, Mediha Özenmiş, Coşkun Üsterci yer aldı.

26-28 Kasım 2010 tarihlerinde Duraklar'da gerçekleştirilen “11. Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı” organizasyonunda temsilcilik çalışanları aktif olarak görev aldı. Günseli Kaya, Aytül Uçar ve Hülya Üçpınar konferans katılımcısı oldu.

5 Aralık 2010 tarihinde İsveç Kızılhaç Örgütü İşkence Görenler Merkezi yöneticileri Monica Brendler Lindqvist ve Kristiina Nyqvist vakfi ziyaret etti.

09 Aralık 2010 tarihinde Konak Belediyesi Kültür Müdürlüğü'nün gerçekleştirdiği insan hakları konulu panele, Veli Lök TİHV çalışmalarını anlatan bir sunum yaptı.

10 Aralık 2010 tarihinde “İnsan Hakları Günü” nedeniyle İHD, ÇHD İzmir Şubeleriyle ortaklaşa basın açıklaması gerçekleştirildi.

10 Aralık 2010 tarihinde “İnsan Hakları Günü” ve “TİHV'in 20. Yılı” nedeniyle Demokrat FM adlı yerel radyoda gerçekleştirilen söyleşi programına Coşkun Üsterci katıldı.

10 Aralık 2010 tarihinde TİHV'in kuruluşunun 20. Yılı nedeniyle İzmir Büyükşehir Belediyesi'ne ait İzmir Sanat Kültür Merkezi salonunda TİHV gönüllüleri, çeşitli STK, siyasî parti ve meslek odalarının temsilcilerinin de katılımı bir toplantı ve kokteyl gerçekleştirildi.

10-15 Aralık 2010 tarihleri arasında yine 20. Yıl etkinlikleri kapsamında İzmir Sanat Salonlarında insan hakları temalı belgesel film günleri gerçekleştirildi. Belgesel film günleri için oluşturulan www.tihvizm-belgeselfilm.org adresli web sayfasını etkinlik süresince iki binden fazla kişi ziyaret etti.

10-17 Aralık 2010 tarihleri arasında İzmir Sanat Sergi Salonu'nda Abidin Dino Sergisi gerçekleştirildi.

12 Aralık 2010 tarihinde Tepekule Kongre ve Sergi Merkezi Salonu'nda Bandista, Enzo İkah Band, Sokak Çalgıcıları gibi grupların yer aldığı “20. Yıl Konseri” gerçekleştirildi.

18-19 Aralık 2010 tarihinde Diyarbakır'da gerçekleştirilen “Toplumsal Travma İle Başetme” konulu toplantıya Hülya Üçpınar, Aysun Koç, Coşkun Üsterci katıldı.

ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Önceki dönemlerde olduğu gibi bu dönemde de yurtdışındaki kurumların temsilcileriyle yoğun bir görüş alışverişi gerçekleştirdik ve Türkiye'deki insan hakları alanındaki gelişmeler hakkında bilgi verdik.

FIDH'nin 6-10 Nisan 2010 tarihleri arasında Ermenistan'ın Erivan Kenti'nde gerçekleştirilen kongresine vakfımız adına Yavuz Önen katılmıştır.

25 Mayıs 2010'da Avrupa Konseyi İnsan Hakları Yüksek Komiseri Thomas Hammerberg'le toplantıya vakfi temsilen Sabri Dokuzoğuz ve Rosa Öktem katıldı.

Metin Bakkalcı, 2010 yılının Mayıs ve Haziran aylarında, 2011 projeleri için İsviçre, İsveç, ve Norveç'deki STK'larla görüş alışverişinde bulundu.

İstanbul Protokolü Eğitimleri 2010 yılı içinde de devam etmiştir: 9-11 Nisan 2010'da Sırbistan'da (Şebnem Korur Fincancı, Ufuk Sezgin, Kerem Altıparmak); 18-22 Haziran 2010'da Mısır'da (Şebnem Korur Fincancı); 3-14 Ağustos 2010'da Filipinler'de (Şebnem Korur Fincancı, Ufuk Sezgin); 17-18 Kasım 2010'da Moldova ve Transdinyester Adli Tıp Enstitüleri başkan ve başkan yardımcılara (Şebnem Korur Fincancı, Ufuk Sezgin).

Avrupa Komisyonu'yla ilişkilerimiz karşılıklı ziyaretler çerçevesinde sürmüştür. 3 Mayıs 2010'da "insan hakları" başlıklı toplantıya Metin Bakkalcı ve Rosa Öktem; 14 Aralık 2010'da, "insan hakları savunucuları" başlıklı toplantıya S. Erdem Türközü; 17 ve 20 Ocak 2011'de gerçekleştirilen insan hakları kurulları toplantısına Metin Bakkalcı ve 17 Ocak 2011'deki cezaevleri üzerine olan toplantıya da S. Erdem Türközü katılmıştır. 17-18 Şubat 2011 tarihli "Avrupa'da Göç" başlıklı toplantıya Elçin Türkdoğan katıldı.

9 Eylül 2010'da İngiltere'de gerçekleştirilen "Rehabilitation as a Form of Reparation: Opportunities and Challenges" başlıklı toplantıya vakıf adına Hülya Üçpınar katıldı.

27 Ekim 2011'de Avrupa Konseyi ve Adalet Bakanlığı ile ortaklaşa yürütülen "Türkiye'de Model Cezaevi Uygulamalarının Yaygınlaştırılması ve Cezaevi Reformunun Desteklenmesi Projesi" kapsamında gerçekleştirilen toplantıya da S. Erdem Türközü katılmıştır.

TİHV 20.yıl etkinlikleri kapsamında planlanan uluslararası buluşma, özellikle Avrupa'dan geniş katılım sağlanarak Heybeliada'da 30-31 Ekim 2010'da gerçekleştirildi. "Health as a Bridge for Peace" toplantısının ikincisi 1-2 Kasım 2010'da İzmir'de TİHV'den Metin Bakkalcı, Levent Kutlu, Coşkun Üsterci ve Rosa Öktem'in katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

17-18 Kasım 2010 tarihinde Avrupa Birliği Sivil Komisyonu'nun zorla yerinden edilmeler üzerine Brüksel'de gerçekleştirdiği toplantıya Şebnem Korur Fincancı katıldı. 10-11 Aralık 2010'da IRCT konsey toplantısına Şebnem Korur Fincancı katıldı.

Yine bu dönemde önceki dönemlerde olduğu gibi birçok stajyerle birlikte çalışma fırsatımız oldu:

Lara Iskra, Venedik'teki Ca' Foscary Üniversitesi'nden (5 Ocak-2 Nisan 2010)

Angela M. Mistretta, Pisa Üniversitesi (5 Ocak-18 Haziran 2010)

Vivien Hellwig, Berlin Üniversitesi (1 Nisan-1 Haziran 2010)

Angese Caselli Pisa Üniversitesi (Şubat-18 Haziran 2010)

Manuela Mattheß, siyaset bilimci Almanya (29 Ağustos-29 Ekim 2010);

Lorenza Masè, çağdaş tarih öğrencisi-Venedik'teki Ca' Foscary Üniversitesi'nden (6 Eylül-5 Aralık 2010)

David Bartsch, sosyal hizmet uzmanı Almanya (01 Ekim 2010-11 Mart 2011)

Sara Lupi, uluslararası ilişkiler Pisa Üniversitesi (10 Ocak-9 Temmuz 2011)

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI 20.YIL ETKİNLİKLERİ

11 Nisan 2009 tarihli TİHV kurucular kuruluna yapılan sunuşta yer verilip, taslağının 27 Mart 2010 tarihli TİHV kurucular Kurulu'nda paylaşıldığı TİHV kuruluşunun 20. yılı etkinlikleri önemli ölçüde öngörüldüğü şeklide gerçekleştirilmiştir.

Bu çerçevede bugüne kadar kadar şu etkinlikleri gerçekleştirilmiştir:

Etkinlik	Tarih
TİHV 20.yıl logosu	Ocak 2010
TİHV 20.yıl broşürü	27 Mart kurucular kurulu
TİHV pulu	27 Mart kurucular kurulu
TİHV 20. yılı çerçevesinde özel basın dosyası	Mayıs
Gönüllü pikniği	12 Haziran-İstanbul
TİHV 20. yıl doküman seti (afiş, bildirge)	26 Haziran
TİHV 20. yıl T-shirtü; şapkası	26 Haziran
Yaşam hakkı ve Abidin Dino resim sergisi	19-26 Haziran-Ankara
İşkencenin belgelenmesi sempozyumu	26 Haziran-İstanbul
TİHV 20.yıl uluslararası katılımlı toplantı	30-31 Ekim-İstanbul
İşkence Atlası İngilizce basımı	Ekim
TİHV 20. yıl konferansı	26-28 Kasım-İzmir
TİHV 20. yıl etkinlikleri (Abidin Dino resim sergisi, Belgesel Film günleri, Konser)	Aralık İnsan Hakları haftası – İzmir
TİHV 20. yıl etkinlikleri kapsamında billboard afişleri	Aralık İnsan Hakları haftası – Diyarbakır

Bu kapsamda İstanbul'da "Ateşin Düştüğü Yer" başlıklı 22 Nisan 2011 tarihine kadar sürecek serginin açılışı 9 Mart 2011 tarihinde yapılmıştır. Sergi sürecinde seminerler düzenlenip, belgesel film gösterimleri yapılacaktır.

DİĞER ÇALIŞMALAR

a. Ortadoğu'da "Barış için Sağlıkçılar Köprüsü Projesi"

TİHV'nin 11-12 Aralık 2004 tarihlerinde Diyarbakır'da yapılan "Travmatize Olmuş Toplumlara Yaklaşım" ve 1-4 Aralık 2005 ve 7-9 Aralık 2007 tarihlerinde İstanbul'da gerçekleştirilen "Ruhsal Travma" toplantılarının çıktılarında önemli birisi özellikle Ortadoğu'ya yönelik "Barış için Sağlıkçılar Köprüsü" perspektifinin gelişerek pek çok ülkedeki arkadaşlarımız tarafından sahiplenilmiştir.

Bu çerçevede TİHV'in yanı sıra IFHHRO, Norveç Tabipleri Birliği, TTB ve Dünya Tabipleri Birliği ile birlikte çağrıcı olunan Ortadoğu'da "Barış için Sağlıkçılar Köprüsü" ilk toplantısı Ortadoğu'dan yedi ülke hedeflenmesine karşın, dört ülkeden (Irak, Filistin, İsrail ve Mısır) 24 katılımcı ile 27-29 Ekim 2009 tarihinde Türkiye'de gerçekleştirilmiştir.

Tüm katılımcılar bu inisiyatifin devam etmesi temennisini belirttiği için ikinci toplantı önemli ölçüde aynı katılımcılarla 1-2 Kasım 2010 tarihinde yine Türkiye'de gerçekleştirilmiştir. İlk toplantıda belirlendiği gibi, bu ikinci toplantının ana başlığı "Sağlık ve İnsan Hakları Alanında Sağlıkçıların Rolü"ydü.

Her ne kadar toplantının son oturumunda bundan sonrası için somut ortak bir program konusunda mutabakat sağlanamamış ise de, özellikle son dönemde Ortadoğu'daki gelişmeler göz önüne alındığında, bu çalışmanın çeşitli şekillerde sürdürülmesinin önemi açıktır. Her ne kadar tam bir mutabakata sağlanamamış olsa da tüm katılımcılar nezdinde TİHV ve Türkiyeli heyetten beklentiler ifade edilmiştir.

Özellikle bu çalışma ile TİHV'in 2009-2012 dönemini kapsayan üç yıllık programında yer verilen beşinci öncelik olan "başta Ortadoğu ülkeleri olmak üzere uluslararası ortamda, özellikle son dönemdeki insan hakları alanındaki aşınma da göz önüne alındığında, insan hakları ortamının kuvvetlendirilmesine yönelik çalışmaların etkinliğinin artırılması bir başka öncelik olmak durumundadır," konusunda önemli bir mesafe alınabilecektir.

b. Tıp ve Barış:

Norveç Trömsö Üniversitesi'nden Klaus Melf'in koordinatörlüğü üstlendiği ve hekimlere yönelik barışı esas alan uzaktan eğitim projesi, Ocak 2010 tarihinde başlamıştır. Bu proje başvurusunda IPPNW-Almanya ve Hollanda seksiyonları, Johannes Wier Vakfı, IFHHRO, Bradford Üniversitesi Slovenya Kamu Sağlığı Enstitüsü, Norveç Tabipler Birliği ile birlikte TİHV de paydaş olarak yer almaktadır.

İlk koordinasyon toplantısı 25-27 Ocak 2010 tarihinde Kopenhag'da yapılan bu çalışmanın bir başka koordinasyon toplantısı 10-11 Ocak 2011 tarihinde İstanbul'da yapılmıştır.

Bu dönemde uzaktan eğitim modülü önemli ölçüde tamamlanmıştır.

c. İnsan Hakları Konferansı

1998 yılından bu yana TİHV'in İHD ile birlikte düzenleyicisi olduğu Türkiye İnsan Hakları Hareketi Konferansı'nın 11'incisi 26-28 Kasım 2010 tarihlerinde Davutlar/Kuşadası'nda gerçekleştirildi.

TİHV'in kuruluşunun 20.Yılı vesilesiyle "Türkiye İnsan Hakları Hareketinin 25 Yılı: Bir Muhasebe" başlığı altında gerçekleştirilen konferansta insan hakları hareketinin başka

ülkelerdeki mücadele deneyimleri ile kıyaslandığında nispeten kısa sayılabilecek olan tarihin eleştirel bir yaklaşımla bakılmaya çalışıldı.

Aslında ülkenin insan hakları açısından sahip olduğu yoğun gündem ve hareketin karşı karşıya kaldığı zorluk ve engeller düşünüldüğünde azımsanamayacak bu süreç, başta İHD ve TİHV olmak üzere Türkiye İnsan Hakları Hareketi'nin tüm bileşenleri açısından hata ve sevaplarıyla birlikte ağır bedellerin ödendiği bir mücadelenin ve aynı zamanda işbirliği, dostluk ve dayanışmanın yüksek seviyede yaşandığı bir dönem olmuştur.

Heinrich Böll Stiftung Derneği tarafından finansal olarak desteklenen konferansın tertip komitesi Kurucular Kurulu Üyelerimiz Mithat Sancar, Tanıl Bora ve Coşkun Üsterci'den oluşturulmuştur.

Konferansta aşağıdaki dört başlık altında oluşturulan çalışma gruplarında, İnsan hakları hareketinin devamlılıkları nedir? Yaşadığı kopuşlar ve değişimler nelerdir? Bu değişimler ne derece konjonktüre, ne derece öznel etkenlere (güç, imkân, yorgunluk vb.) bağlıdır? Ne derece/nasıl/nerede bilgi ve deneyim biriktirilmiştir vb. spesifik sorulara yanıt aranmıştır.

Çalışma gruplarının raporlarından oluşan sonuç bildirgesi 10 Aralık İnsan Hakları Günü'nde basın ve kamuoyu ile paylaşılmıştır.

d. Enstitü Perspektifi ile TİHV Bünyesindeki Staj, Değişim Programı ve Gönüllülere Yönelik Programı Esas Alan Proje:

Gerek dokümantasyon, gerekse de diğer çalışmalarımız bünyesinde enstitü perspektifi ile staj, değişim programı ve gönüllülere yönelik program daha da geliştirilmeye çalışılmaktadır. Bu çerçevede Almanya Hannover ve Leibniz Üniversitesi, İtalya Venedik ve Piza Üniversiteleri ile Erasmus ve Leonardo da Vinci programları için paydaşlık oluşturulmuştur. Ayrıca Hollanda ve Fransa'daki kuruluşlar aracılığı ile bu ülkelerden de stajyer kabulüne başlanmıştır.

Bu çerçevede 2010 yılında Ankara'da 4 İtalyan, 3 Alman olmak üzere 7, İstanbul'da ise 1 stajyer 3-6 aylık sürelerle programlarını tamamlamışlardır.

e. Uluslararası Ceza Mahkemesi için Türkiye Koalisyonu:

Türkiye'nin Roma Statüsü'ne taraf olması ve Uluslararası Ceza Mahkemesi'nin yargılama yetkisini tanıması için çalışmalar yürüten "Uluslararası Ceza Mahkemesi için Türkiye Koalisyonu", TİHV, Diyarbakır Barosu, Helsinki Yurttaşlar Derneği, İnsan Hakları Derneği, İnsan Hakları Gündemi Derneği, Mazlumder ve Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi tarafından kurulmuştur.

Önceki yıllarda düzenli toplantılar yapan Koalisyon, 2010 yılında daha gevşek bir ilişki biçiminde de olsa çalışmalarını sürdürmüştür.

f. Gerçek ve Adalet İnisiyatifi Çalışmaları:

7 Mart 2009 tarihinde İnsan Hakları Derneği'nin çağrısı üzerine bir araya gelen kurumlar "Ergenekon sürecine müdahale ve tarihsel bir yüzleşme" için bir çalışma başlatmıştı.

Bu kapsamda 19-20 Haziran 2010 tarihinde "Gerçek ve Demokrasi Buluşması" başlığında bir toplantı düzenlenmiştir.

g. Diyarbakır Cezaevi Gerçeğini Araştırma ve Adalet Komisyonu Çalışmaları:

Diyarbakır Cezaevi Gerçeğini Araştırma ve Adalet Komisyonu'nun, İnsan Hakları Derneği, Türkiye İnsan Hakları Vakfı, Türk Tabipler Birliği ve 78'liler Girişimi'nin desteği, İnsan Hakları Ortak Platformu'nun katkısıyla düzenlediği, Türkiye Diyarbakır Cezaevi Gerçeğiyle Yüzleşiyor Sempozyumu'nun ikincisi 22 Ocak 2011'de Ankara'da yapıldı.

Toplantıda 78'liler Girişimi tarafından oluşturulan, Diyarbakır Cezaevi Gerçeğini Araştırma ve Adalet Komisyonu'nun üç yılı aşkındır sürdürdüğü çalışma sonucu, 462 mağdurla yüz yüze yapılan 850 saatlik görüşme kayıtları ve 7500 sayfalık deşifreden elde edilen bilgiler ve bulguların; tıbbî, sosyolojik, psikolojik ve hukuki açıdan ön değerlendirme sonuçları açıklandı ve bir yol haritası oluşturuldu.

h. Türkiye İnsan Hakları Kurumu Yasa Tasarısına İlişkin Yapılan Çalışmalar:

2004'den bu yana gündemde olan ancak daha önce hazırlanan iki kanun tasarısının insan hakları örgütlerinin yoğun tepkisiyle karşılaşan "Türkiye İnsan Hakları Kurumu"nun kurulması ile ilgili süreç son dönemde hızlanmıştır.

Bu nedenle, sürece etkin olarak müdahil olmak amacıyla konuyla ilgili pek çok çalışma yapılmış, TİHV olarak ve diğer insan hakları kurumlarıyla birlikte çeşitli girişimlerde bulunulmuştur.

Özel olarak İnsan Hakları Danışma Kurulu döneminde insan hakları kurumlarının yeniden yapılandırılması alt komisyon çalışmalarından itibaren konuyla ilgili, TİHV olarak somut çalışmalar başlatılmıştı. Öte yandan BM İşkenceye Karşı Sözleşme'nin Seçmeli Protokolü (OPCAT) gereği ilk kez ulusal düzeyde kurulması öngörülen ulusal önleme mekanizmaları nedeniyle, konuyla ilgili TİHV bünyesinde pek çok çalışma yürütülmüş, eğitimler gerçekleştirilmiş, kitap ve broşürler basılmıştı. Tüm bu birikimin sonucu olarak, 31 Aralık 2008 tarihinde resmîleşen hükümetin Üçüncü Ulusal Programı'na ilişkin hazırladığımız TİHV görüşleri konuyla ilgili önemli bir yol gösterici doküman olmuştu.

Konuyla ilgili olarak bugüne kadar yapılanların yanı sıra 2010 yılında;

28 Ocak 2010'da söz konusu kanun tasarısının TBMM Başkanlığı'na sunulduğunu basından öğrenmemiz üzerine "Türkiye İnsan Hakları Kurumu" Kanun Tasarısı ile ilgili Türkiye İnsan Hakları Vakfı'nın Görüşleri ve Önerileri" dokümanı hazırlanarak 9 Şubat 2010 tarihinde kamuoyuyla paylaşılmış, siyasî partilere ve çeşitli kesimlere iletilmiştir.

17 Şubat 2010 tarihinde konuyla ilgili beş kurum olarak (İHD, Helsinki Yurttaşlar Derneği, Mazlumder, Af Örgütü Türkiye Şubesi ve TİHV) bir kez daha açıklama yapılmıştır.

Bu beş kurum olarak TBMM'de grubu bulunan partilerden, Anayasa Komisyonu Başkanı'ndan randevular istemiş, şu ana kadar BDP ve AKP Grup Başkan Vekilleri ve Anayasa Komisyonu Başkanı'yla görüşülmüştür.

17 Mart 2010 tarihinde Anayasa Komisyonu'nda oluşturulan alt komisyon toplantısına katılmıştır.

Anayasa Komisyonu'nda oluşturulan alt komisyon raporunun 2011 Ocak ayında kamuoyu tarafından öğrenilmesinden sonra konu ile ilgili beş kurum olarak (İHD, Helsinki Yurttaşlar Derneği, Mazlumder, Af Örgütü Türkiye Şubesi ve TİHV) 14 Ocak 2011 ve 27 Ocak 2011 tarihlerinde iki kez daha açıklama yapılmıştır.

TBMM genel kurul süreci izlenmektedir.

1. İnsan Hakları Derneği'yle İlişkiler:

Son dönemde, özellikle kurucularımızdan birisi olan ve çalışmalarımız için önemli bir katkı sunan İnsan Hakları Derneği (İHD) yönetici ve üyelerine yönelik baskıların artması, İHD'yle ilişkilerimizi daha da kuvvetlendirmek için özel bir gerekçeye dönüşmüştür (Sadece son dönemlerde, İHD Genel Başkan Yardımcısı ve Diyarbakır Şube Başkanı'nın, özel olarak cezaevleri ve işkence ile sorumluluk üstlenen bir başka İHD Genel Merkez Yöneticisi'nin tutuklanması, yine bu dönem içinde pek çok yöneticinin gözaltına alınması ya da hakkında davalar açılması her zaman hatırlanmalıdır).

10 Aralık İnsan Hakları Günü etkinlikleri her zaman olduğu gibi İHD'yle birlikte gerçekleştirilmiştir.

Başta 26 Haziran İşkence Görenlerle Dayanışma Günü olmak üzere pek çok etkinlik tüm temsilciliklerimizde başta İHD olmak üzere diğer insan hakları örgütleriyle birlikte gerçekleştirilmiştir.

Bunların dışında dönem içinde pek çok etkinlik ve toplantılarda ortak tutum geliştirilmeye çalışılmıştır.

Sığınmacı/mültecilere yönelik ortak çalışma programını esas alan proje İHD ve BMMYK ile birlikte gerçekleştirilmektedir.

i. Bu Dönemde de Başarılı Olamadığımız Bir Çalışma:

Merkezlerimizin çalışmalarının mümkün olduğunca “dış kaynağa” bağlı olmaksızın sürdürülebilmesine olanak sağlaması beklenen 2008 yılındaki kurucular kurulunca onaylanan vakıf senedindeki değişiklikler (gıda bankacılığı, yurtdışında şube ve temsilcilik açılması, işletme kurulabilmesi, vb.) özel olarak gündeme alınmasına karşın, ne yazık ki bu dönemde de henüz bu konuda bir ilerleme sağlanamamıştır.

YENİ BAŞLAYAN PROJELER

a. İşkencenin Önlenmesi Projesi:

İşkencenin önlenmesine yönelik çalışmaların sürdürülebilmesini hedefleyen yeni bir proje 1 Aralık 2010 tarihi itibarıyla başlamıştır.

Proje alttaki başlıkları içermektedir:

- Ülkemizde özel bir gündem olan BM İşkencenin Önlenmesi Sözleşmesi Seçmeli Protokolü'nün (OPCAT) onaylanıp, OPCAT gereği olan etkin bir Ulusal Önleme Mekanizması'nın kurulup çalışması,
- Birleşmiş Milletler İşkenceye Karşı Komitesi'nin Kasım 2010 tarihinde gündeminde olacak Türkiye ile ilgili üçüncü periyodik rapor sürecine müdahil olma ve konuyla ilgili gölge raporun hazırlanması,
- İstanbul Protokolü eğitimine katılan 3476 hekimin bilimsel açıdan ve idarî/adli baskılara karşı kuvvetlendirilmesine yönelik programların geliştirilmesi,
- Faili Meçhul Cinayetler için Zamanaşımının Kaldırılması Yönelik Kampanya yapılması ve Türkiye'nin Birleşmiş Milletler'in bütün insanların zorla kaybedilmelere karşı korunması konvansiyonunu imzalayıp, onaylanmasının sağlanması.

Proje sonucu geç açıklandığı için, zaten yapmamız gereken ve proje içinde de yer verdiğimiz bir çalışmanın proje başlamadan ilk bölümü gerçekleştirilmiştir. Birleşmiş Milletler İşkence Önleme Komitesi'nin Türkiye ile ilgili 3. periyodik raporunun hazırlanması 2-3 Kasım 2010 tarihinde olacağı için TİHV tarafından bir "gölge rapor" hazırlanmış; ayrıca 2-3 Kasım 2010 tarihinde Cenevre'deki oturumlara katılmıştır. 10 Kasım 2010 tarihinde BM İşkence Önleme Komitesi'nin yayınladığı Türkiye ile ilgili 3. periyodik raporu, kimi eksiklerine karşın görüş ve önerilerimiz ile örtüşmektedir. Bir yıl sonra bu raporun follow-up'ı için hazırlıklar başlamıştır.

İstanbul Protokolü eğitimine katılan 3476 hekimin bilimsel açıdan ve idarî/adli baskılara karşı kuvvetlendirilmesine yönelik programları çerçevesinde;

- ✓ Acil destek birimi kuruldu. Bu birimde 34 usta eğitici ve eğitici nöbet sistemiyle çalışacak. İki telefon hattı alındı; her günün nöbetçisine telefon hattı yönlendirilecek. İP destek birimi googlegroups aracılığı ile güncelleme devam ediyor. TTB, SB, uzmanlık dernekleri, Pratisyen Hekimlik Derneği, ATK'na duyuru yapıldı; her ilin tabip odasına duyuru yapıldı. 2011'in Nisanı'nda aktivite başlayacak. Eğitim komitesi tarafından çalışma esasları yönerge halinde hazırlanacak, duyuru ve ilanlar bu çalışma esaslarına göre yeniden yapılacak.
- ✓ İstanbul protokolü tamamlayıcı uzaktan eğitim komitesi kuruldu. Eğitim komitesi için googlegroups kuruldu. İlk eğitim komitesi toplantısı 26 Şubat 2011 tarihinde İzmir'de 9 Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Adli Tıp AD'da gerçekleştirildi. Toplantıya 17 eğitici katıldı. Eğitim modülünü oluşturma çalışmaları başlatıldı. Tüm eğitim materyali içeriğinin Temmuz ayında tamamlanması ve teknik altyapıyla gözden geçirme çalışmalarının tamamlanması ile ilk eğitim Eylül 2011'de gerçekleştirilmesi planlandı.
- ✓ İP eğitimleri sonrası adli tıp prosedürlerinin değerlendirilmesi için anket hazırlandı. Sağlık sistemindeki değişikliklerle hekimlerin yer değişikliğinin netleşmesi sonrasında

çalışmalar başlatılacak. Kartal Eğitim ve Araştırma Hastanesi'nin yaklaşık 15 raporu bu kapsam içerisinde değerlendirildi.

✓ İstanbul Protokolü web sitesi kurulma aşamasında. Bu siteden acil destek birimi ve uzaktan eğitim çalışmaları takip edilebilecek.

Faili Meçhul Cinayetler için Zamanaşımının Kaldırılması Yönelik Kampanya yapılması kapsamında belli kriterler göz önünde tutularak beş vaka belirlenmiştir.

b. 'Toplumsal Travmayla Başetmeye Yönelik' Proje:

TİHV'in 11-12 Aralık 2004 tarihlerinde Diyarbakır'da düzenlediği "Travmatize Olmuş Toplumlara Yaklaşım" başlıklı toplantıda katılımcı tüm kurumların önerileri ile bu başlıkta bir program geliştirme özel bir gündem olmuştur.

Özellikle Diyarbakırlı arkadaşların koordinasyonu ile toplumsal travma ile baş etme, toplumun bütün kesimlerine yönelik ve süreklilik taşıyan bir proje hazırlanmaktadır. Çatışmanın devam ettiği bir süreçte, her ne kadar böyle bir süreci başlatmak zor ise de çatışmanın sona ereceği muhtemel bir sürece de hazırlıklı olunmalıdır. İlgili tüm kurum ve kişilerle birlikte gerçekleştirilecek böyle bir çalışmanın aynı zamanda bu süreci bir barış sürecine dönüştürmeye katkı sunması da beklenmektedir.

Bu kapsamda "Sürmekte Olan Toplumsal Travmalarla Başetmeye Yönelik Yol Gösterici Rehber Hazırlık Toplantısı" 18-19 Aralık 2010 tarihinde farklı alanlardan 59 katılımcı Diyarbakır'da yapılmıştır. Tüm katılımcıların son derece pozitif geribildirimlerinin alındığı toplantı sonucunda önümüzdeki döneme ilişkin yol açıcı önerilerde bulunulmuştur.

Bu çerçevede 2011 ilkbaharında Diyarbakır ve Adana'da gerçekleştirilecek "Toplumsal Travmayla Başetme Eğitimleri" ile 2011 sonbahar/kışında Diyarbakır'da gerçekleştirilecek uluslararası katılımlı "Toplumsal Travmayla Başetme" toplantısını içeren bir proje sağlanmıştır.

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VAKFI’NIN 28 MART 2010-25 MART 2011 TARİHLERİ ARASINDA YAPMIŞ OLDUĞU BASIN AÇIKLAMALARI

17 Mart 2010, Türkiye İnsan Hakları Vakfı’nın İnsan Hakları Derneği (İHD) İHD Siirt Şube Başkanı Vetha Aydın’ın Gözaltına Alınması Üzerine İnsan Hakları Savunucularının Haklarının Savunulması İçin Tüm Kamuoyuna Yaptığı Acil Eylem Çağrısı.

16 Nisan 2010, “*Yaşam Hakkına Yönelik Müdahaleler Sürekliliği Olan İhlallerdir!*”, Türkiye İnsan Hakları Vakfı’nın Türkiye’de yaşayan her meslekten, her yaştan, her cinsten herkesin kolluk kuvvetlerinin şiddetinin potansiyel hedefi durumunda olduğunu belirten basın açıklaması.

29 Nisan 2010, “*Türkiye İnsan Hakları Vakfı Dokümantasyon Merkezi-2009 Hak İhlalleri Raporu*”, Türkiye İnsan Hakları Vakfı’nın; 60. Hükümet’in işkenceye sıfır tolerans, demokratik açılım ve benzeri içerikli sözlerine rağmen, 2009 yılının yoğun insan hakları ihlallerinin yaşandığı bir yıl olduğunu belirten basın açıklaması.

9 Temmuz 2010, “*2010’un İlk Altı Ayını Kapsayan Türkiye İnsan Hakları Vakfı Dokümantasyon Merkezi’nin Hak İhlalleri Ara Değerlendirme Raporu 1 Ocak-30 Haziran 2010*”, Türkiye İnsan Hakları Vakfı’nın; 60. Hükümet’in işkenceye sıfır tolerans, demokratik açılım ve benzeri içerikli sözlerine rağmen, 2010 yılının ilk yarısının, başta Kürt sorununun barışçıl ve demokratik çözümüne aykırı politikalarda ısrar nedeniyle, yoğun insan hakları ihlallerinin yaşandığı ve çatışmaların yeniden başlamasıyla yaşam hakkı ihlallerinin kaygı verici bir boyuta ulaştığı bir dönem olduğunu belirttiği basın açıklaması.

02 Ağustos 2010, “*Batman’da Yaşamını Yitiren İnsan Hakları Savunucuları Bizleri Derinden Üzmüştür!*”, 31.07.2010 tarihinde Batman Hasankeyf İlçesi Demirlipınar Köyü civarında İnsan Hakları Derneği (İHD) Batman Şubesi eski Başkanları Sadi Özdemir ve Sedat Özevin (aynı zamanda Batman Barosu eski Başkanı) ile HEP Batman eski İl Başkanı Salih Özdemir ve Sofi Özdemir’in içerisinde buldukları aracın mayına çarpması sonucu yaşamlarını yitirmeleri ile ilgili olarak, TİHV’nin tüm sorumluları, duyarlılık ve vicdan sahiplerini bu şiddet ve çatışma ortamının son bulması için gerekli ve bilinen adımları atmaya çağırdığı basın açıklaması.

31 Aralık 2010, “*Dostluk*”, yeni yıl mesajı içeren basın açıklaması.

4 Şubat 2011, “*The Human Rights Foundation of Turkey is gravely concerned about the clashes in Egypt*”, Mısır’da 2 Şubat 2011’de sokak çatışmalarının başlaması üzerine, TİHV’in endişelerini dile getiren ve Mübarek yönetimini istifaya çağırın basın açıklaması.

ORTAK BASIN AÇIKLAMALARI (26)

16 Mart 2010, “*Bakan Kavaf Derhal Özür Dilesin, İstifa Etsin!*”, 30’u aşkın sivil toplum örgütünün Kadın ve Aileden Sorumlu Devlet Bakanı Selma Aliye Kavaf’ın, eşcinsellere yönelik ayrımcı ve hedef gösteren açıklamaları nedeniyle bu ülkede yaşayan lezbiyen, gey, biseksüel, travesti ve transseksüellerden (LGBT) özür dilemesi ve istifa etmesi gerektiğini belirten ortak basın açıklaması.

29 Nisan 2010, “*İHD ve TİHV 2009 Yılı Hak İhlalleri Raporları Değerlendirmesi*”, İHD ve TİHV’in ayrı ayrı hazırladıkları 2009 yılı hak ihlalleri raporlarını birlikte açıkladıkları ortak basın açıklaması.

11 Mayıs 2010, “*Siyasal Kişiliklere Yönelik Saldırıların Nitelik Değiştirdi*”, CHP Genel Başkanı Deniz Baykal ile ilgili internet ortamına servis edilen kaynağı belirsiz video görüntüleri ve bunun üzerinden yaşanan genel başkanlıktan istifa olayı üzerine İHD ile yapılan ortak basın açıklaması.

13 Mayıs 2010, “*Basına ve Kamuoyuna*”, Muğla Üniversitesi’nde okuyan Kürt öğrencilere yönelik saldırılarla ilgili olarak İzmir’de bulunan sivil toplum örgütleriyle birlikte TİHV İzmir Temsilciliği’nin ortak basın açıklaması.

31 Mayıs 2010, “*İsrail Devletinin Saldırganlığı Dünyayı Felakete Sürüklüyor*”, 31 Mayıs 2010 günü sabah saatlerinde, İsrail ordusunun Gazze açıklarında, uluslararası sularda Gazze’ye yardım götüren insani yardım gemilerine ve bu gemilerde tamamen silahsız bir şekilde bulunan aktivistlere silahlı saldırıda bulunması ile ilgili olarak İHD, TİHV, KESK ve TTB’nin ortak basın açıklaması.

2 Haziran 2010, “*Basına ve Kamuoyuna*”, 30.09.2009 tarihinden bu yana Edirne F Tipi Kapalı cezaevinde tutuklu bulunan Murad Akıncılar’ın 03.06.2010 tarihli duruşması öncesinde, Tutuklu Murad Akıncılar’ın, hekim seçme, düzenli ve kapsamlı tedavi görme, alternatif tedavi ve bakım ihtimallerini kullanabilme haklarının korunması, tutuklama koşullarının sağlığında meydana getirdiği telafisi mümkün olmayan zarara bir son verilmesi düşüncesiyle gecikmeksizin salıverilmesi gerektiği hakkında İHD ve ÇHD ile yapılan ortak basın açıklaması.

2 Haziran 2010, “*Yardım Konvoyuna İsrail Saldırısını Müteakiben Kampala’da Toplanan STK’ların Cezasızlık Krizini Sona Erdirmeye Yönelik Çağrısı*”, imzası bulunan ve Uluslararası Ceza Mahkemesi Gözden Geçirme Konferansı için Kampala’da bir araya gelen kuruluşlar, Gazze’ye insani yardım ulaştırmaya çalışan sivillerin öldürülmesi ve yaralanmasına yol açan İsrail eylemiyle nedeniyle hayatını kaybedenler için üzüntülerini ifade edip uluslararası toplumu bu kabul edilemez vahşete tepki göstermek konusunda tüm gerekli adımları atmaya çağırdıkları uluslararası insan hakları örgütleriyle birlikte ortak basın açıklaması.

10 Haziran 2010, “*İran’da Siyasi Tutuklular Serbest Bırakılsın, İdam Cezası Kaldırılsın*”, İHD ve TİHV’in üyesi olduğu Uluslararası İnsan Hakları Federasyonu’nun 10 Haziran 2010 günü tüm dünyada başlattığı kampanya çerçevesinde İnsan Hakları Derneği, Türkiye İnsan Hakları Vakfı, Çağdaş Hukukçular Derneği, İnsan Hakları ve Mazlumlar İçin Dayanışma Derneği, İnsan Hakları Gündemi Derneği olarak İran yetkililerini İran’da tutulan tüm siyasi tutukluları acilen ve hiç bir koşul olmadan serbest bırakmaya çağırdıkları ortak basın açıklaması.

20 Haziran 2010, “*Mülteciler Türkiye’de Halen Yeterli Korumadan Mahrum*”, 20 Haziran Dünya Mülteciler Günü nedeniyle yapılan ortak basın açıklaması.

23 Haziran 2010, “*Basına ve Kamuoyuna*”, 22 Haziran’da İstanbul’da askeri personel taşıyan servis aracının geçişi sırasında parça tesirli bir bombanın uzaktan kumandayla patlatılması sonucu 4’ü asker biri sivil olmak üzere toplam 5 kişinin yaşamını yitirdiği; 2’si ağır olmak üzere toplam 15 kişinin de yaralandığı ve böylelikle 1 Ocak 2010 ile 22 Haziran 2010 tarihleri arasında gerçekleşen operasyonlar, çatışmalar ve bombalı saldırılar sonucu yaşamını yitiren kişi sayısının toplamda 130’a ulaştığını belirten, savaş ve şiddetin son bulmasını önemini vurgulayan İHD ile yapılan ortak basın açıklaması.

26 Haziran 2010, “*Basına ve Kamuoyuna*”, 26 Haziran İşkenceye Karşı Mücadele ve İşkence Görenlerle Dayanışma Günü hakkında ve toplumu bilgilendirmeye yönelik İHD ile ortak basın açıklaması.

28 Haziran 2010, “*Basına ve Kamuoyuna*”, Kürt sorununun çözüme kavuşması ve ülke insanlarımızın birlikte ve barış ortamında yaşamasını sağlamak için, çözümünde etkin rol alacak bütün dinamikler sürece müdahil edilmeleri gerektiğinin vurgulandığı, Hükümetin, Muhalefet Partilerinin, TBMM’nin ve devletin tüm kurumlarının Kürt Meselesinin demokratik çözümünün anayasal zeminini hazırlama sürecini başlatmak için eksiksiz bir irade koymaya, Kürt meselesinin çözümünde tüm tarafları ve dinamikleri yok sayan yaklaşımlardan vazgeçmeye davet edildikleri ve açıklamada imzası bulunan sivil toplum örgütleri olarak silahların sustuğu siyasetin önünün açıldığı bir ortamın sağlanması için görev almaya hazır olduklarını belirttikleri ortak basın açıklaması

1 Temmuz 2010, “*(Basına, Kamuoyuna ve Milletvekillerine Duyurulur!) Çocuklar İçin Adalet Hemen Şimdi!*”, Kanunla itilafa düşen çocuklarla ilgili, TBMM Adalet Komisyonu’nda kabul edilen ve yasalaşmak için Genel Kurul gündeminde görüşülmeyi bekleyen yasa tasarısı ile hükümetin, kamuyu baskısından geçici olarak kurutulacak bir düzenlemeye gitmek istediğinin belirtildiği, oysa yapılması gerekenin, bir bütün olarak, BM Çocuk Hakları Sözleşmesi’ne uygun tüm ceza mevzuatında çocuk ceza adalet sistemini bir an evvel hayata geçirmek olduğunun vurgulandığı ortak basın açıklaması.

10 Temmuz 2010, “*Basına ve Kamuoyuna*”, Kürt sorununun çözüme kavuşması ve ülke insanlarımızın birlikte ve barış ortamında yaşamasını sağlamak için, çözümünde etkin rol alacak bütün dinamikler sürece müdahil edilmeleri gerektiğinin vurgulandığı, Hükümetin, Muhalefet Partilerinin, TBMM’nin ve devletin tüm kurumlarının Kürt Meselesinin demokratik çözümünün anayasal zeminini hazırlama sürecini başlatmak için eksiksiz bir irade koymaya, Kürt meselesinin çözümünde tüm tarafları ve dinamikleri yok sayan yaklaşımlardan vazgeçmeye davet edildiği Van Ofisi’nin de imzasının bulunduğu ortak basın açıklaması.

21 Temmuz 2010, “*Kanser Hastası Şafak Bay’ın Tıbbın Tüm İmkânlarından Yararlanma Hakkı Sağlanmalıdır...*” Hükümetin istihdam politikaları nedeniyle öğretmenlik yapmaya başlayamayan ve 2005 yılında osteosarkom adlı kemik kanseri hastalığına yakalanan Şafak Bay ‘ın vize başvurusuna ABD Büyükelçiliği’nin henüz yanıt vermemesi ve Sağlık Bakanlığı’nın da Şafak Bay’ın tedavi masraflarını üstlenmek için Şafak Bay’a gerekli olan sağlık raporu için gerekli adımları atmaması nedeniyle Şafak Bay’ın hastalığına rağmen 19 Temmuz 2010’da Abdi İpekçi Parkı’nda süresiz açlık grevine başlaması nedeniyle ve açlık grevinin sonlanması için yapılması gerekenlerin belirtildiği Türk Tabipleri Birliği, Sağlık ve

Sosyal Hizmet Emekçileri Sendikası, İnsan Hakları Derneği, Türkiye İnsan Hakları Vakfı ortak basın açıklaması.

22 Temmuz 2010, “*Abdullah Akçay’ın Cezaevi Koşullarında Ölümü Bir Cinayettir*”, 14 yaşında tutuklanan ve Maltepe Çocuk Cezaevi’ne konulduktan 2 yıl sonra kendisine lösemi teşhisi konan Abdullah Akçay (18), 21 Temmuz 2010’da yaşamını yitirmesiyle birlikte 2010 yılının başından 21 Temmuz 2010’a kadar cezaevinde yaşamını yitiren tutuklu ve hükümlü sayısının 24’ü bulunduğu ve cezaevlerinde yaşanan sorunlara insanı temel alan bir anlayışla yaklaşılmasının ve hükümlü için sağlık hakkının korunması yönünde gerekli önlemlerin bir an önce alınması gerektiğinin vurgulandığı ayrıca İHD ve TİHV olarak, Abdullah Akçay’ın ölümüyle ilgili, sorumlular hakkında etkili bir soruşturma başlatılması için suç duyurusunda bulunduğu İHD ve TİHV ortak basın açıklaması.

2 Ağustos 2010, “*Herkes Eşit Nitelikli Sağlık Hakkı için Dr. Naki Bulut’un Yanındayız*”, Muğla Devlet Hastanesi’nde görevli Genel Cerrahi Uzmanı Opr. Dr. Naki BULUT; Anayasa’nın 90. maddesine, İnsan Hakları ve Biyotıp Sözleşmesi’ne, İstanbul Protokolü’ne, Hasta Hakları Yönetmeliği’ne, İnsan Haklarının temel değerlerine, yasal mevzuata uygun davranarak, mesleğini etik kurallar ve insan mahremiyetini gözeterek yapmak istediği için “Devleti 19.20 TL zarara uğrattığı” iddiasıyla hakkında Muğla Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından soruşturma açılması talebinde bulunulmasıyla ilgili Adli Tıp Uzmanları Derneği, Türkiye İnsan Hakları Vakfı, Türk Tabipleri Birliği ortak basın açıklaması.

18 Ağustos 2010, “*Basına ve Kamuoyuna*”, bölgenin sivil toplum örgütleri olarak kısa bir süre önce, yaşanan çatışmaların sona erdirilmesi konusundaki görüşlerini kamuoyu ile paylaştıklarını ve öncelikle silahların susması gerektiğini talep ettiklerini ve bu yönlü yapılan çağrılara PKK’nin yanıt vermiş olmasının sevindirici olduğunu ve bu bağlamda daha önce yaptıkları açıklamalarda dile getirdikleri taleplerini bir kez daha kamuoyu ile paylaştıkları ortak basın açıklaması.

28 Eylül 2010, “*Tophane’deki saldırı organize bir linç girişimidir!*”, İstanbul Tophane semtinde 5 sanat galerisinin ortak açılışı sırasında aralarında sanatçılar, akademisyenler, öğrenciler, yazarlar, yurtiçinden ve dışından gazeteciler, yabancı ülkelerin kültür ataşelerinin de bulunduğu galeri konuklarına yönelik yapılan saldırının üzüntü ve kaygı verici olduğunun belirtildiği İHD İstanbul Şubesi ve TİHV ortak basın açıklaması.

8 Aralık 2010, “*İstanbul’da Öğrencilere Yönelik Polis Müdahalesi İşkence niteliğindedir*”, 4 Aralık 2010 tarihinde İstanbul’da üniversite rektörleriyle bir araya gelen Başbakan Recep Tayyip Erdoğan’ı protesto etmek isteyen öğrenci gruplarına kolluk kuvvetlerinin müdahalesinin “orantısız güç kullanma” olarak değerlendirilmesi olanaklı olmadığını, özgürlüğünden alıkonulan kişilere yönelik kolluk kuvvetlerinin bu tür uygulamalarının BM İşkenceyi Önleme Sözleşmesi’ndeki açık ve net tanımından hareketle işkence niteliğinde uygulamalar olduğunun belirtildiği İHD ile yapılan ortak basın açıklaması.

10 Aralık 2010, “*10-17 ARALIK İnsan Hakları Haftası*”, 2010 yılının insan hakları açısından değerlendirilmesini içeren İHD ile ortak basın açıklaması.

10 Aralık 2010, “*Basın Açıklaması (Bir İnsan Hakları Haftasına Daha İhlallerle, Acılarla, Gözyaşıyla Girmenin Burukluğunu Yaşıyoruz!)*”, insan hakları haftasının değerlendirilmesini içeren İHD Diyarbakır Şubesi, Diyarbakır Barosu, Diyarbakır Tabip Odası, Mazlumder Diyarbakır Şubesi, TİHV Diyarbakır Temsilciliği ve STGM ortak basın açıklaması.

14 Ocak 2011 “*Türkiye İnsan Hakları Kurumu Kanunu Tasarısı’na İlişkin Son Günlerde Kamuoyunda Yaratılmaya Çalışılan Yanlış İzlenimlere İlişkin İnsan Hakları Kurumlarının Zorunlu Açıklaması*” başlıklı İHD, Helsinki Yurttaşlar Derneği, Mazlumder, Af Örgütü Türkiye Şubesi ve TİHV’in ortak basın açıklaması.

27 Ocak 2011 “*Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı Tarafından Yapılan, Türkiye İnsan Hakları Kurumu Kanunu Tasarısına ilişkin Eleştirilerimizle İlgili, Kamuoyunu Yanıltıcı Açıklamalar Nedeniyle Zorunlu Açıklama*” başlıklı İHD, Helsinki Yurttaşlar Derneği, Mazlumder, Af Örgütü Türkiye Şubesi ve TİHV’in ortak basın açıklaması.

17 Şubat 2011 “*Basın Özgür mü?*”, Ergenekon Davası kapsamında OdaTV’ye ve çalışanlarının evlerine baskın düzenlenmesi üzerine TİHV ve İHD'nin yapmış olduğu ortak basın açıklaması.

1 Mart 2011 “*Kuzey Afrika ve Ortadoğu Halklarının Direnişini Destekliyoruz*”, Helsinki Yurttaşlar Derneği, İnsan Hakları Derneği, MAZLUMDER, Türkiye İnsan Hakları Vakfı ve Uluslararası Af Örgütü Türkiye Şubesi’nin Libya’da yaşanan çatışmalar üzerine yapmış olduğu ve Muammer Kaddafi’yi istifaya çağıran basın açıklaması.

İNSAN HAKLARI

Temsilcilikler

TİHV Genel Merkez

Akbaş Mah. Sarıca Sok. No: 7 Hamamönü, Altındağ 06080 ANKARA

Tel: (312) 310 66 36 Faks: (312) 310 64 63

E-posta: tihv@tihv.org.tr

TİHV İstanbul Temsilciliği

Sıraselviler Caddesi Hocazade Sokak No: 8 Beyoğlu İSTANBUL

Tel/Faks: (212) 249 30 92 - 251 71 29

E-posta: tihv@tihvistanbul.org

TİHV İzmir Temsilciliği

1432. Sokak Eser Apartmanı No: 5/10 Alsancak İZMİR

Tel/Faks: (232) 463 46 46 - 463 91 47

E-posta: tihvizm@dsl.ttnet.net.tr

TİHV Adana Temsilciliği

Kurtuluş Mahallesi 19. Sokak A Blok No: 23/2 ADANA

Tel/Faks: (322) 457 65 99 - 458 85 66

E-posta: tihvadana@yahoo.com

TİHV Diyarbakır Temsilciliği

Lise Caddesi Eyyüp Eser Apartmanı No: 8/2 Yenişehir, DİYARBAKIR

Tel/Faks: (412) 228 26 61 - 228 24 76

E-posta: tihvdbakir@ttnet.net.tr

TİHV Van Sığınmacı Projesi Ofisi

Hastane 2 Caddesi Göksoy İş Merkezi Kat:3 No:17 Merkez-VAN

Tel: (90 432) 215 47 21 Faks: (90 432) 215 47 24

E-mail: van@tihv.org.tr

HUMAN RIGHTS

TURKEY 0661 İHHV

FOUNDATION OF

20 YIL